

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
238. (1558.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

	1 euró	4,3429 ▼
	1 amerikai dollár	3,2421 ▼
	100 magyar forint	1,4432 ▼

Bukaresti olvasóink figyelmébe!

A 2012-es évre lapunkra Bukarest, Lipsyani utca 29-31. szám alatti szerkesztőségünkben fizethetnek elő, december 20-ig, hétfőtől csütörtökig 10-16, pénteken 10-14 óra között. Ne felejtsek el megújítani Új Magyar Szó-előfizetésüket!

Aktuális 2**Bomlóban Orbán kormánya**

Bejelentette lemondását Fellegi Tamás magyar fejlesztési miniszter, feladatainak sokaságával indokolva lépését, s mert az IMF-tárgyalásokra akar összpontosítani. Az ellenzéki pártok szerint inkább Matolcsy György gazdasági miniszternek kellene távoznia.

Társadalom 7**Cseke: nem a „vizitdíjra”**

Élesen bírálta az egészségügyi hozzájárulás jövőre bevezetendő rendszerét Cseke Attila volt egészségügyi miniszter. A politikus szerint a parlament teljes mértékben megváltoztatta az elképzelés lényegét, így „összevisszasághoz” vezet és túlzott bürokráciát teremt.

Vezércikk 3**A védnök**

Ha a „rossz nyelvek” nem mondanak igazat, és a volt püspök valóban nem kényszerből, hanem saját elhatározásra mond le a magas brüsszeli tisztségről, akkor ebből az következik, hogy az EMNP emberei felismerték: Tőkés nélkül a Tőkés-párt fabatkát sem ér. ▶

Salamon Márton László

Visszakanyar(od)ó kór

*Egyre több kanyarós és rózsahimlős megbetegedést regisztrálnak Romániában***A tünetek megtévesztőek lehetnek, ezért az orvosok azt javasolják: fertőzésgyanú esetén a betegek azonnal forduljanak szakemberhez**

Fotó: Mediafax

Megsokszorozódott a kanyarós és rózsahimlős megbetegedések száma az országban, ezért az egészségügyi tárca szigorítja az oltásrendet. A legtöbb eset az ország északi megyéiben bukkant fel. Míg a korábbi hónapokban a vidéken, hátrányos helyzetben élők között terjedt a betegség, most már a városi óvodákban is felbukkantak a kórokozók. A tünetek megtévesztőek lehetnek, ezért az orvosok azt javasolják: fertőzésgyanú esetén a betegek azonnal forduljanak szakemberhez. Az óvodás korú gyerekek szülei szigorúbb intézményes ellenőrzést kérnek. **7. oldal ▶**

Válságközpontú EPP-kongresszus

ÚMSZ

▶ Több RMDSZ-es javaslatot is belefoglalt a gazdasági válság leküzdéséről elfogadott dokumentumba az Európai Néppárt (EPP) tegnap Marseille-ben véget ért huszadik kongresszusa. Ezek elsősorban a kis- és közepes vállalkozások ösztönzésére és a fiatalok munkavállalásának könnyítésére vonatkoznak – tudtuk meg Kovács Péter főtitkártól. Kelemen Hunor szövetségi elnök arról beszélt: a kkv-k megerősödése előfeltétele annak, hogy Európában új munkahelyek jöjjenek létre. **Folytatása a 3. oldalon ▶**

Európai Unió végveszélyben?

▶ Informális vacsorával megkezdődött tegnap az EU állam- és kormányfőinek sorsdöntő csúcsertekezlete. Az érdemi tárgyalásokra ugyan csak ma kerül sor, de megfigyelők szerint az érdemi dolgok ilyenkor, fehér asztal mellett dőlnek el. **2. oldal ▶**

Tandemben. Angela Merkel és Nicolas Sarkozy az EU-csúcsertekezleten Fotó: AFP

CIA-börtön a titokhivatalban

▶ Az Associated Press hírügynökség és a német ARD televízió tegnap közös tényfeltáró riportot közölt azokról az állítólagos bukaresti börtönökről, amelyekben az amerikai kémelhárítás az afganisztáni háborúban foglyul ejtett tálib szélsőségeket hallgatta ki. Újságírók szerint az illegális börtön Bukarest egyik forgalmas sugárútján, az Államtitkok Nyilvánosságának Országos Irodája épületében működött. **3. és 4. oldal ▶**

Mai mellékletünk:

HIRDETÉS

Egyet fizet, hármat kap!

ÚMSZ-előfizetési akció – 2012

Kétszemélyes wellness-hétvége a szovátai Hotel Pacsirta****-ban!

Röviden

Közös kereskedelmi központ épül

Az Európai Unió támogatásával magyar–román kereskedelmi központ épül Csengersimánál. A mintegy 1,8 millió eurós beruházást a Magyarország–Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében a csengersimai önkormányzat és a szatmárnémeti Consult Scolari Egyesület valósítja meg.

Menedékjog: igen vagy nem?

Kanadai menedékjogot kért júliusban családijával Kamarás István, „a KDNP-hez köthető Barankovics Roma Műhely elnö-

ke, Semjén Zsolt korábbi roma főtanácsadója (képzőnkön) – írta tegnapi számában a *Népszava*. „Kamarás István soha nem volt sem pártelnök, sem miniszterelnök-helyettesi főtanácsadó” – reagált a hírre tegnap a Kereszténydemokrata Néppárt.

Nemzetiségi feszültség Ausztriában

Bírálják az ausztriai népcsoportok képviselői, köztük a magyarok az új népcsoporti törvényjavaslatot – jelentette az osztrák rádió. A magyar népcsoport nem ért egyet a támogatások elosztásának és a népcsoportokat képviselő személyek kiválasztásának javasolt módjával. Kulman Ernő a magyar népcsoporttanács képviselőjében elmondta, hogy a Bécsben élő magyarok hiányolják a magánintézményekben zajló magyartanítás támogatását, valamint a kettős állampolgárság kérdésében való döntéshozatalt.

Börtön a korrupt kormányzóknak

Egy amerikai szövetségi bíró szerdán 14 évi szabadságvesztésre és 20 ezer dollár bírság megfizetésére ítélte Rod Blagojevich volt illinoisi kormányzó korruptió miatt. Blagojevich egyebek mellett megkísérelte „eladni” Barack Obama elnök megüresedett szenátusi székét. A politikus republikánus elődjét, George Ryant is korrupcióért ítélték el, ő hat és fél évi börtönbüntetést tölti. Illinois államban az elmúlt négy évtizedben összesen négy kormányzó végezte rács mögött.

Rakéták települnek Kalinyingrádban

Nem jött létre NATO–orosz egyetértés a rakétavédelem kérdésében a 28 NATO-orosz, valamint Oroszország külügyminiszterének csütörtöki brüsszeli megbeszélésén, de a felek nem csapták be az ajtót a további megbeszélések előtt. Ugyanakkor Moszkva megkezdte föld-föld rakétáinak telepítését Kalinyingrádban.

Levélbomba a német bankelnöknek

Joseph Ackermann, a Deutsche Bank elnöke volt a címzettje annak a levélbombának, amely fennakadt a pénzintézet belső ellenőrzési rendszerén. A boríték valamilyen por formájú robbanóanyagot tartalmazott, a pokolgép működőképes volt. A merénylet-kísérlet hírére mindenesetre világszerte megerősítették a bankok őrzését.

Új kormány alakult Egyiptomban

Beiktatták hivatalába az új egyiptomi kormányt, amely az ígéreték szerint nagyobb hatalommal fog rendelkezni, mint az előző kabinet, egyelőre azonban nem ismeretes, hogy ez a kibővített hatalom mire terjed ki. Közben a Muzulmán Testvériség nevű szervezet a választások folytatásában is vezet.

Európa végveszélyben?

Merkel és Sarkozy „nehéz vitákra” és a csúcs elhúzóására számít

Gy. Z.

Informális vacsorával tegnap este Brüsszelben megkezdődött az Európai Unió állam- és kormányfőinek sorsdöntő csúcserkezte. Az érdemi tárgyalásokra ugyan csak ma (mától) kerül sor, megfigyelők ugyanakkor úgy értékelik, hogy az érdemi dolgok általában ilyenkor, fehér asztal mögött dőlnek el. Mivel azonban az uniós alapszerződés módosítását mindenképpen kerestül akarja vinni a német vezetés: Angela Merkel kancellár és kísérete arra számít, hogy az ellenállás miatt a hétvégéig is eltarthat az értekezlet. Merkel szerint meg fognak születni a „jó megoldások” az eurózóna válságára, ám elismerte, hogy „nehéz vitákra” számít.

Nicolas Sarkozy francia államfő tegnap úgy vélekedett: ha ma nem születik megállapodás az eurózóna gazdasági kormányzásáról, Európának nem lesz „második esélye”. „Azonnal dönteni kell. Minél tovább halogatjuk a döntést, annál drágább és kevésbé hatékony lesz” – fogalmazott Sarkozy Marseille-ben, az Európai Néppárt kongresszusán elmondott beszédében. „Európára még soha nem volt ekkora szükség, de Európa sem volt még ekkora veszélyben. Soha ennyi or-

Herman van Rompuy már készülődik Brüsszelben. Az Európai Tanács elnöke nehéz feladat vár a vita vezetésében

Likviditásvédelmi intézkedéseket hozott az Európai Központi Bank

Az Európai Központi Bank (EKB) kormányzótanácsa újabb likviditásvédelmi intézkedésekről döntött – közölte Mario Draghi, az EKB elnöke a tegnapi kamatdöntő ülést követően. Bejelentette: a korábbi két százalékról egy százalékra csökkentik a bankok kötelező tartalékrátáját, és enyhítenek az euróvezeti bankok hitelezés ellen-

ben tartott tartalékaira vonatkozó minőségi kritériumon. Az EKB ugyanakkor rontott az euróvezeti gazdasági kilátásokra vonatkozó prognózisán. A szervezet immár 1,5-1,7 százalékos ideai GDP-növekedésre, mínusz 0,4-1,0 százalékos jövő évi, míg 0,3-2,3 százalékos 2013. évi euróvezeti bővülési ütemre számít.

szág még nem akart csatlakozni Európához, de Európa szétesésének sem volt még soha ilyen nagy a kockázata” – hangsúlyozta a francia államfő. Értelmiségi-

közéleti vitát szorgalmaznak az uniós integráció jövőjéről német és francia gondolkodók *Kiáltvány az Európa-ellenes kishitűség ellen* címmel, amelyben a Merkel és

Sarkozy nevének összevonásával Merkozy névvel illetett „kicsinyes pártpolitika” ellen és az „európai álmom” folytatása mellett foglalnak állást. ◀

Bomlóban Orbán kormánya

MTI

Bejelentette lemondását Fellegi Tamás magyar fejlesztési miniszter (képzőnkön) tegnap Budapesten. Fellegi a feladatainak sokaságával magyarázta lépését, és azt mondta, az IMF-tárgyalásokra akar összpontosítani. Emellett azt is bejelentette, már a jövő héten találkozik az IMF és az Európai Unió magas szintű tárgyaló képviselőivel. Orbán Viktor kormányfő a hétvégén konzultál miniszterével.

Az ellenzéki pártok eltérő következtetéseket vontak le a bejelentésből. Az MSZP elnöke sze-

rint Fellegi nem vezetheti a valutaappal tárgyaló magyar delegációt ezután. Mesterházy Attila úgy tartja, hogy ezt a feladatot kormánytagnak kell ellátnia, és Varga Mihály miniszterelnökségi államtitkárt tartja alkalmasnak a feladatra.

A szocialista politikus úgy vélekedett: a háttérben nem Fellegi Tamás feladatainak sokasága áll, hanem feltehetően az, hogy nem kíván tovább azonosulni „a magyar utas, dilettáns, idióta gazdaságpolitikával”, amelyet Matolcsy György és Orbán Viktor másfél éve folytat. Mesterházy Attila úgy véli, inkább

Matolcsy György gazdasági miniszternek kellene távoznia. A Jobbik szerint az Orbán-kormány

egyik legbefolyásosabb miniszterének, Fellegi Tamásnak lemondása azt sejteti, hogy az általa vezetett delegációt az IMF a tárgyalások során kemény feltételek, csak az adófizető magyar családok újabb „megsarcolásával” teljesíthető diktátumok elé állították. Az LMP véleménye szerint a gazdasági válság mára kormányválsággá duzzadt – mondta Schering Gábor. A képviselő úgy látta, hogy a miniszternek a saját illetve Matolcsy György alkalmatlansága miatt kell távoznia, ezért felszólította a kormányfőt, hogy azonnali hatállyal váltsa le Matolcsyt. ◀

Románia védi a léghőrt

ÚMSZ

Olyan klímaváltozással kapcsolatos megállapodás szükségességét hangsúlyozta tegnapi felszólalásában Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter, a durban konferencia végső döntéseinek előkészítéséért felelős munkacsoport tagja az ENSZ klímaváltozással kapcsolatos keretegyezményének értekezletén tegnap, amely 2012 végén, a kiotói jegyzőkönyv lejártá után lépne életbe, és globális érvényű volna. A klímaváltozással, kapcsolatos problémakörrel a miniszter elmondta: a problémák nem csak környezetvédelmi, hanem gazdasági, társadalmi gondok. „A világ politikusainak a problémakör komplexitását kell megérteniük” – hangsúlyozta Borbély. A második elkötelezett-

ségi periódussal kapcsolatosan a környezetvédelmi miniszter elmondta: Románia teljes egészében egyetért az Európai Unió azon elképzelésével, hogy a vállalkozások betartása érdekében a fejlődő országokat támogatni kell. „Meg kell értenünk, hogy éghajlatváltozás terén nincsenek csodák, a megoldás kulcsa a közös munkában rejlik. Mind az országoknak, mind a magánszférának együtt kell dolgoznia, annak érdekében, hogy hathatós intézkedéseket tudjunk hozni az éghajlatváltozás okozta gondok csökkentése érdekében” – hangsúlyozta. Az értekezletén Románia tárgyalói szerepkörrel rendelkeznek. Románia mellett az Európai Unió álláspontját Lengyelország, Dánia, Nagy Britannia, Olaszország, Németország, Magyarország és Franciaország képviseli. ◀

Medvegyev „félíg” beismert

Hírösszefoglaló

Dmitrij Medvegyev orosz államfő nem zárta ki, hogy a vasárnapi orosz parlamenti választásokon hiányosságok voltak és szabálysértések történtek, de hangsúlyozta, hogy ezt az illetékes szervezeteknek kell kivizsgálniuk. „A választás lefolyását és az eredményt firtató kérdések jogosak” – állapította meg a Prágában tárgyaló politikus tegnap. „Oroszországnak nincs ideális választási mechanizmusa” – jegyezte meg –, „ezért a hiányosságok előfordulása természetes”. A tüntetésekkel kapcsolatban azt hangsúlyozta: az embereknek joguk van véleményüket mondani, de az utcai nagygyűléseken is be kell tartani a törvényeket. Vlagyimir Putyin orosz kormányfő azt állította, hogy Washington szítja az orosz-

országi választások elleni tiltakozást, ami „a káosz forgatókönyve”. Az ellenzékot pedig arra intette, tartózkodjon a túlkapasoktól, mert azokat minden törvényes eszközzel elfojtják. Putyin tegnap Hillary Clinton véleményére reagált. Az amerikai külügyminiszter ugyanis közölte: az Egyesült Államoknak „súlyos aggodalmi” vannak az oroszországi parlamenti választások lebonyolításával kapcsolatban.

Továbbra is a választási csalások miatt a Kreml bírálók százai ünek börtönben. Most egészen új támogatót kaptak Mihail Gorbacsov személyében. A Szovjetunió utolsó elnöke új és tiszta választás kiírását szorgalmazta az *Interfax* hírügynökségnek adott nyilatkozatában. Véleménye szerint a hatóságoknak meg kell semmisíteniük a vasárnapi eredményeket. ◀

Hét évre ítélték Marius Petcut

ÚMSZ

► Hét éves letöltendő börtönbüntetésre ítélte tegnap a fővárosi törvényszék a csúszópénz elfogadásával vádolt Marius Petcut szakszervezeti vezetőt (képpünkön).

Fotó: Tofán Levente

Az első fokon hozott és nem jogerős ítélet ugyanakkor arra kötelezi az egészségügyi alkalmazottak érdekeit védő Sanitas szakszervezet egykori vezetőjét, hogy fizesse vissza feljelentőjének azt az 1 millió 400 ezer lejt, amelyet tőle követelt. Továbbá Petcutnak kell állnia a 15 ezer lejre rúgó perköltséget és a következő tíz évben elveszíti választójogát és nem indulhat semmilyen közhivatalért. Mint korábban írtuk, a Sanitas szakszervezeti tömb volt elnöke ellen április 21-én indított eljárást az Országos Korruptióellenes Igazgatóság (DNA), miután az ügyészek tetten érték, amint 40 ezer eurót vett el csúszópénzként. A DNA-dosszié szerint Marius Petcut 2009 és 2011 márciusa között összesen 1,4 millió lejt kapott egy vállalkozás ügyvezetőjétől építkezési munkálattal való megbízás ellenében. A cégvezetés végül feljelentette a szakszervezeti vezetőt. ◀

Válságközpontú...

Folytatás az 1. oldalról

„Mi nagyon fontosnak tartottuk azt, hogy az egyablakos ügyintézés a hozzáadott értékadó kezelésére és a közpénzügyekre is vonatkozzon, ezen a téren Romániában még számos tennivaló van” – jelentette ki Marseille-ben Kelemen Hunor. A szerdán este elfogadott kongresszusi dokumentum támogatja az egyéni vállalkozókra vonatkozó terveket, amely egységes európai státust adnak azoknak a vállalkozóknak, akiknek az alapító az egyetlen alkalmazottja, valamint támogatja az új vállalatok alapítását. „Az EU-nak vonzó adózási környezetet kell biztosítani a kvk-k számára, hogy megérje Európában befektetni, és el kellene törölni az Európában belüli

munkaerő-mobilitás útjában álló utolsó akadályokat is” – ismertette a szövetségi elnök az RMDSZ által javasolt kiegészítéseket.

Az Európai Néppárt külön fejezetet szentel a fiatal munkanélküliek helyzetének megoldására, hiszen ők ebben a pillanatban egyértelmű vesztesei a gazdasági válságnak, arányuk a 2007-ben mért 15,7 százalékról tavalyra 21,1 százalékra emelkedett. Az RMDSZ javaslatára a Néppárt szorgalmazza az együttműködést az egyetemek, a kutatóintézetek és a gazdasági szereplők között annak érdekében, hogy a kutatás és az innováció minél hamarabb a termelésben hasznosuljon. Az oklevelek és képesítések kölcsönös elismerése szintén egy olyan intézkedés, amelyet elsősorban a fiatalok tudnak kihasz-

nálni, az egész életen át tartó képzési programok pedig alacsony képzettségű munkavállalókat szólítják meg.

Az Európai Néppárt következő kongresszusát 2012. október 16–17-én Bukarestben tartják, ekkor fogadják el az EPP új politikai programját. Kovács az ÚMSZ-nek elmondta: az RMDSZ célja, hogy az őshonos nemzeti kisebbségekre külön fejezet térjen ki a dokumentumban. A főtitkár tájékoztatása szerint Wilfried Martens, az EPP elnöke határozott ígéretet tett szeptemberben arra, hogy a Néppárt programjának a módosításakor támogatja az RMDSZ-t abban, hogy a nemzeti közösségek jogai, az autonómia kérdése, mindazok a közösségi jogok helyet kapjanak a dokumentumban. ◀

A szerdán este elfogadott kongresszusi dokumentum támogatja az egyéni vállalkozókra vonatkozó terveket

Huszonötezer honosítást segített a bihari RMDSZ

Totka László

► Huszonötezer kértek segítséget eddig az RMDSZ Bihar megyei szervezetétől az egyszerűsített honosítási eljárás ügyében – jelentette be tegnap Szabó Ödön, a szövetség Bihar megyei szervezetének ügyvezető elnöke. A politikus által tartott rendkívüli sajtótájékoztatón részt vett a mérföldkőnek számító 25 ezredik kérelmet benyújtó Fazekas Sándor és Fazekas Sándorné. Az idős házaspár megköszönte az iroda munkatársainak kedvességét, az ingyen fordítás és kérelemhez csatolandó fotók elkészítését. „Átlagban 50–60 lejbe kerülnek az említett fordítások és fotók” – számolt be Szabó Ödön. Fazekas Sándor-

né hozzátette, ez az összeg a kisnyugdíjasoknak komoly kiadást jelent. Ezen átlagösszegekkel számolva megközelítőleg 14 milliárd régi lejt spórolt meg az RMDSZ a Bihar megyei magyarságnak – fogalmazott Szabó Ödön.

Mint ismeretes, a honosításhoz szükséges iratsomók összeállításában az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) által felállított Demokrácia Központok is segédkeznek az Erdély-szerzte létrehozott irodahálózaton keresztül. Bár előzetesen az RMDSZ is jelezte „segítség szándékát”, a legtöbb megyében a honosítási folyamat háttér-támogatását a Demokrácia Központok sajtótették ki. ◀

Napirenden a CIA-börtönök

M.Á.Zs.

► Udvariatlanul „koszarozta ki” Traian Bănescu államfő a romániai CIA-börtönökről érdeklődő Alison Mutlert, az Associated Press (AP) bukaresti tudósítóját azon a sajtótájékoztatón, amelyet az EU-csúcsra utazása előtt tartott. Az államfő előbb azt mondta, hogy az ügy nem kapcsolódik a sajtótájékoztatója témájához, majd Cornel Nistorescuhoz, a cotidianul.ro tulajdonosához irányította, ugyanis „ő majd megmondja, hogy mit írjon”. Bănescu irritációjának háttérben az állhat, hogy az amerikai hírugynökség, együttműködésben a német ARD televízióval ismét napirend-

re vette a romániai CIA-börtönök kérdését, ahol az amerikai kémelhárítás az afganisztáni háborúban foglyul ejtett tálib szélsőségeket hallgatta ki. Az AP és az ARD tegnap sugárzott közös tényfeltáró riportja szerint az illegális börtön, amelynek létét a román hatóságok kezdetektől fogva tagadnak, Bukarest egyik forgalmas sugárúján, az Állami Titkok Nyilvántartásának Országos Irodája épületében működhetett. Novemberben adott interjújában Adrian Cămărășan, az ORNISS aligazgatója Románia legbiztonságosabb helyiségeinek nevezte a Maros utcai épület alagsorát, de tagadta, hogy az amerikaiak börtönként használták volna azokat. ◀

Személyeskedő sértegetések a 2012-es költségvetés vitáján

ÚMSZ

► Módosítások nélkül fogadta el tegnap a parlament két házának összevont költségvetési bizottsága a képviselőház és a szenátus költségvetését. Az ülés ennek ellenére nem volt eseménytelen, ugyanis Vasile Bleotu szociáldemokrata képviselő „politikai kurvának” nevezte egykori párttársát, a Gabriel Oprea progresszistához átigazolt Eugenia Barna szakbizottsági elnököt. Az ellenzéki honatya, aki utólag elnézést kért sértő szavaiért, azért kélt ki magából mert a kormánypárti politikus

ülésvezetőként megvonta tőle a szót és „levágta” mikrofonját. A honatyák 5,48 százalékos költségvetési növekedést szavaztak meg az Elnöki Hivatalnak, amely 2012-ben több mint 27 millió lejből gazdálkodhat. A Boc-kabinet által november 25-én elfogadott költségvetés 2,1 százalékos gazdasági növekedéssel és 1,9 százalékos költségvetési hiánnyal számol. Jövő hétfőn, december 12-én délután 4 órakor tartják azt az összevont plenáris ülést, ahol vitára majd végső szavazásra bocsátják a 2012-es állami költségvetés-tervezetet. ◀

A védnök

Tökés László nem indul újabb EP-alelnöki mandátumért, ugyanis minden idejét és energiáját „az erdélyi magyarság ott-honi szolgálatára” kívánja fordítani, „különös tekintettel a tavaly elkezdődött nemzetpolitikai rendszerváltozásra, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács mozgalmi és intézményi tevékenységének a kiterjedésére, valamint az Erdélyi Magyar Néppárt létrejöttére és az abban betöltött védnöki szerepkörére”.

Salamon Márton László

A hivatalos indoklás szerint tehát a volt püspök amiatt hagyja ott az ígéretes brüsszeli politikai karriert, mert aktívan részt akar venni az idén szeptemberben bejegyzett EMNP felépítésében. A pártra rá is fér az építkezés, hiszen tevékenysége egyelőre abban merült ki, hogy logót tervezetett magának, és bőbeszédű közleményekkel bombázta a szerkesztőségek elektronikus postafiókjait. A gombamód szaporodó EMNP-pártfiók létrehozása pedig szintén csak arra jó, hogy a magyar állam pénzt költsék, jobban mondván hogy a hivatalosan a magyar állampolgársággal kapcsolatos tájékoztatást ellátni hivatalos „demokráciaközpontok” végre betöltsék valós szerepüket.

Ha a „rossz nyelvek” nem mondanak igazat, és a volt püspök valóban nem kényszerből, hanem saját elhatározásra mond le a magas brüsszeli tisztségről, akkor ebből az következik, hogy az EMNP emberei felismerték Tökés nélkül a Tökés-párt fabatkát sem ér. Az európai parlamenti képviselő úr alászáll tehát a brüsszeli fellegekbe, nyakába veszi Erdély kisvárosait, falvait, és építi a pártot. Ami dicséretes dolog egyébként, hiszen az erdélyi embereknek valóban arra van szükségük, hogy választottjaik közül kerüljenek ki, elmondhassák nekik mindennapi gondjaikat-bajaikat. Még akkor is, ha olyan „európai formátumú politikusról” van szó, akinek „a kárpát-medencei egységet kell képviselnie”, és ezért „nem vállal pártpolitikai szerepet”, mint ahogyan az EMNP megalakulásakor annak megbízott elnöke Tökésről fogalmazott. Nem szégyen belátni, hogy a szavazatok azért mégiscsak Erdélyből jönnek, az egyszerű emberektől.

Beismerni, hogy biza elkezdődött a választási kampány...

Román lapszemle

Magyarország, Hollandia, Norvégia, Franciaország és Nagy-Britannia is hamarabb csődbe mehet a svájci UBS elemzői szerint mint Románia. (Capital) ► Az „Amerikai álom” immár a múlté, a modern kor bevándorlóit Kínában és Dél-Amerikában sokkal jobb lehetőségek várják. (Evenimentul zilei) ► Mark Zuckerberg személyes fotóinak nyilvánosságra hozatalával tárta fel egy hacker a Facebook közösségi portál biztonsági réseit. (Adevărul) ► A tömbházakban lakók 42 százaléka csak akkor hajlandó hőszigetelni lakását, ha arra a szomszédok kötelezik. (Jurnalul național) ► Nem került be a jövő évi költségvetésbe az a, mintegy 1800 módosító indítvány, amely templomok építésére, tatarozására vonatkozott. (Jurnalul național) ► Megháromszorozódott októberben a hitelkérések száma – a Banki Kockázatok Központjához több mint 300 ezer kérés érkezett. Tavaly július óta ez az első hónap, amikor a hitelkérések száma meghaladta a bővös határt. A szakértők szerint év végére mindig növekedik a hitelkérések száma, a mostani növekedés azonban mindenképp pozitívumnak tekinthető. (Financiarul)

A Fazekas-házaspár emléklapot vett át Szabó Ödöntől

A szerző felvétele

CIA-börtönök: szorul a hurok?

A titkos(nak szánt) CIA-börtön állítólag a román főváros szívében, az 1. kerületbeli Mureș utca 4. szám alatt, a Griviței út és a Ion Mihalache sugárút kereszteződésének közelében működött.

Bogdán Tibor

Románia képtelen szabadulni a vádtól, miszerint az ország területén az amerikai hírszerzés, a CIA, a bukaresti illetékesek tudtával és beleegyezésével titkos börtönt működtetett. Érthető, hogy Traian Băsescu államfő a héten a tőle megszokott, a durvaság határát belülről súroló éllel válaszolt az AP hírgyűnösök tudósítójának ezzel kapcsolatos kérdésére.

Vádak, vádoló

A bukaresti hatóságok valójág tagadják, hogy az ország területén, léteztek volna CIA-börtönök, az ügyet vizsgáló parlamenti bizottság is határozottan elutasította a vádat, jóllehet 2005-től kezdve több nemzetközi testület is élt a gyanúperrel, miszerint a bukaresti hatóságok zöld utat engedtek az amerikai titkos-

börtönökről. A német közszolgálati televízió, a ZDF munkatársai már konkrétan, Bukarestben azonosították a börtön helyét, és azt is tudták, hogy a fogvatartó központ a Britelit névre hallgat. Az információt később a tekintélyes amerikai *New York Times* is megerősítette, az *Associated Press* pedig már azt is tudni vélte, hogy az intézményt egyenesen az Államtitkok Országos Jegyzékének Hivatalában (ORNISS) rendezték be. Itt őrzik a NATO-val és az Európai Unióval kapcsolatos titkos iratokat, dokumentumokat.

Hat cella Bukarest szívében

Ennek megfelelően a titkos(nak szánt) CIA-börtön a román főváros szívében, az 1. kerületbeli Mureș utca 4. szám alatt, a Griviței út és a Ion Mihalache sugárút kereszteződésének közelében működött. Bár látszatra inkább a kiesőbb peremvidék kedvezett volna egy titkos fogvatartási központ létrehozásának – Litvániában és Lengyelországban például ezt a megoldást választották –, a bukaresti helymegválasztás mégis kitűnő volt: az

ORNISS-székház remek alcazásnak bizonyult. Ennél fogva különösebb védelemre sem volt szüksége, hiszen a környéken lakók, akárcsak a járókelők, úgy tudták, hogy az épület egy kormányhivatalnak ad otthont.

Egy korábbi interjújában Adrian Cămarășan, az ORNISS igazgató-helyettese maga is arról beszélt, hogy az alsószobai helyiségek a legbiztonságosabbak egész Romániában, azt persze tagadta, hogy azokban börtön működött volna.

Az ORNISS székhelyén 2003 őszén rendezték be a börtönt, miután az Egyesült Államok illetékesei úgy döntöttek, kiűrik hasonló, lengyelországi létesítményüket.

A romániai CIA-börtön hat, előregyártott betonelemből épült cellából áll, mind-egyikben Mekka felé mutató irányjelzőt helyeztek el. Az amerikai illetékeseknek gondjuk volt arra is, hogy a fogvatartott arab terroristákat az iszlám szokásoknak megfelelő étellel lássák el, ezt Frankfurtból szállították Bukarestbe. Egyben rendszeres orvosi kivizsgálásban részesültek. A „gondoskodás” ennyiben azonban ki is merült: a bukaresti fogvatartási

helyre odaszállított foglyokat számos, immár „klasszikusnak” mondható kínzásnak vetették alá, így vízbefojtásokat színlelték, nem engedték őket aludni, verték, kényelmetlen, fájdalmas testtartásra kényszerítették őket. A bukaresti CIA-börtön az amerikai hírszerzés black sites néven ismert rendszerének részét képezte. Az ide tartozó létesítmények mindegyikét azonban 2006 májusában felszámolták, a CIA fogvatartási és vallató programja pedig 2009-ben zárult le.

„Rangos” rabok

A kivizsgálást folytató nemzetközi szervek, de az ügygel foglalkozó nyugati írók és sugárzott sajtó arról is tudott, hogy a foglyokat repülőgéppel szállították a román fővárosba, a reptérről pedig kisbuszokon vitték őket a börtönbe. Az épületbe a hátsó bejáraton jutottak be.

A bukaresti börtönben „nagyemőket” tartottak fogva. Közöttük volt a 2001. évi, szeptember 11-i, New York-i merénylet „agyának” tekintett Khalid Sheikh Mohammed, Oszama bin Laden bizalmi embereinek egyike, akit Pakisztánban tar-

tóztattak le 2003-ban. Hírek szerint romániai börtönében szedték ki belőle az al-Kaida egykori vezére futárának nevet, ez a futár árulta el aztán bin Laden rejtőzködési helyét és tette lehetővé meggyilkolását.

Az alsószobai cellák egyikében őrizték a Pakisztánban őrizetbe vett, líbiai Abu Faraz al-Libit, igazi nevén Musztafa al-Uzaytít, az al-Kaida harmadik legfontosabb emberét. Vallomásával maga is hozzájárult a terroristák vezérének meggyilkolásához.

De Bukarestbe szállították az ugyancsak terrorcselekményekkel gyanúsított szaúd-arábiai Abd al-Rahim al-Nashirit is. A gyanú szerint ő szervezte meg a 17 amerikai tengerészgyalogos életét követelő merényletet az USS Cole csatahajó ellen. Ugyancsak őt tartották az al-Kaida öbölbeli akciói vezetőjének.

Állítólag szintén Bukarestben tartották fogva a szeptember 11-i merényletek megszervezésében részt vett Ramzi Binalshibhet, aki feltevések szerint az akcióban is részt vett volna, ha az amerikai hatóságok nem utasítják vissza vízumkérelmét. ◀

Az Occupy-mozgalom és egy angol legenda

Különös álarc tűnt föl az elmúlt hetekben a világban: az Occupy-mozgalom aktivistái hegyes állú, fura arcszörzetet viselő figura maszkját öltik magukra. Ez a figura nem más, mint Guy Fawkes, az angol történelem legendás alakja.

Gy. Z.

Az angolszász vidékeken különleges napnak számít november ötödike: ekkor emlékeznek meg Guy Fawkesről, aki megpróbálta eltenni láb alól a királyt és másokat is. Fawkes 1570. április 13-án katolikus családban született Yorkban, itt is járt iskolába. Fiatalon harcolt a spanyol katolicizmusért, katonaként szerezte első lőporügyi tapasztalatait, amelyeket később igen hasznosnak ítélnék összeesküvő cimborái. A spanyol ügyért tíz évig harcolt, ekkor „spanyolosította” a nevét Guidóra.

Egy névtelen levél

Miután I. Jakab király firoman szólva sem volt nyitott a katolicizmusra, a spanyolokkal vívott háborúk után nem bizonyult kellesnek a katolikus lét, még a katolikus főrangokra is rossz idők jártak. Az uralkodó 1604-ben a Hampton Court-i konferencián az anglikán egyház mellett emelte fel a szavát. Az áttérni nem szándékozók előtt ekkor vált teljesen nyilvánvalóvá, hogy mindaddig veszélyt jelent

majd katolikusnak vagy protestánsnak maradni, amíg Jakab lélegzik. Ekkor született meg a király elleni összeesküvés gondolata. Az értelmi szerző nem a lánglelkű Fawkes, hanem egy Robert Catesby nevű illető volt. Catesby igen rangos család sarja volt, katolikus hitűkhöz mereven ragaszkodó felmenői között volt III. Richard tanácsadója is, a család pedig szoros szálakkal kötődött a jezsuitákhoz. Robert 1601-ben már megégette magát összeesküvő címborái. A spanyol királynőt próbálták meg eltávolítani a hatalomból, de akkor vagyonekborzással megúsza a dolgot, mert nem volt túl nagy szerepe a kalandban.

Négy évvel később viszont azt eszelte ki, hogy nem csak Jakab királyt kell megölni, hanem fel kell robbantani az egész parlamentet. A terv nem volt túl bonyolult, és később még tovább egyszerűsödött, amikor kiderült, hogy a katolikus hit elszánt védelmezői nem tudnak alagutat ásni az épület alá, ezért arra kényszerültek, hogy egész egyszerűen pincéket vegyenek helyette bérbe. Catesby, élve a remek lehetőséggel,

Guy Fawkes maszkja, egyben az Anonymous internetközösség ismertető jele

amelyet Guido katonai tapasztalata jelentett, Fawkesra bízta a kivitelezést, az ő szakmai irányításával 1605 márciusában elrejtettek vagy nyolcszáz kiló lőport, harminchat hordóban.

Nem tudták kivégezni

Catesby nem tartotta megfizethetetlen árnak, ha néhány katolikus is mártírhalált hal. Az összeesküvők egy része azonban komolyan aggódott a merénylet idején a parlamentben megjelenő katolikusok életéért. Október 26-án Lord Monteagle kapott is egy névtelen levelet, hogy gondolja meg, részt akar-e venni a parlamentben, ami jó eséllyel a levegőbe fog repülni. A főrend november ötödikén átadta a levelet egy királyi tanácsosnak, aki elrendel-

te az egész parlament átkutatását. Rövid úton meg is találta a rengeteg lőport és gyúanyagot, ezen felül pedig magát Guy Fawkes-ot, akit le is tartóztattak. Bár Jakab úgy rendelkezett, hogy lehetőleg ne nagyon kínozzák meg, ha beszél, de ha nem, szabad folyást engedett a tortúrának. Ez be is következett. Bűnösnek találták és halálra ítélték. A kivallatás után legyengült állapotban maga mászott fel az akasztófa létráján, ám a legfelső fokról leugrott (leesett?), és kitorpte a nyakát.

A terv leleplezésének napján a király megmenekülése feletti örömben az udvar „bátorította” a londoniakat, hogy gyűjtsanak örömtüzeket. Ezt az örömtüzes megemlékezést azóta is minden évben megtartják, bár kevésbé a király megmenekülésé-

nek ünneplésére, mint inkább Guy Fawkes türgyén. Szám-talan mondóka, vers, dalocska született Fawkes-szal és az összeesküvéssel kapcsolatban, némelyik erősen vallásos tartalommal, mások inkább csínyorientált megközelítésűek.

Örömtüzek estéje

Guy hatása-kultusza meglepően régóta él, és ma is töretlen. Nem csak az irodalomban, a képzőművészetben és népi dalocskáknak lelhetjük fel az alakját. A 18. században kezdett hagyománnyá válni, hogy az örömtüzek estjén Guy képmásával felszerelt gyerekek kéregettek pénzt az utcákon az utcasarokokon azt kiabálva: „a penny for the guy” („egy pennycsékét a fickónak”), a képmáso-

kat pedig éjszaka elégették az örömtüzeken. Ez a guy lassan beszivárgott a nyelvbe is, a fura alak színönimájaként kezdték használni. Az amerikai angolba már a pejoratív értelmezést levetkőzve került a szó, és napjainkban egyszerűen fickót jelent.

Fawkest 2002-ben a harmincadik helyre szavazták a „száz legnagyobb brit” listáján, számtalan földrajzi név utal rá, sőt, a huszadik század közepén, anarchista politikai mozgalmak is érveltek vele. Nem véletlen, hogy az Occupy-mozgalom is az ő álarcában lépett az utcára, sokakban visszatetszést keltve. A mozgalom első akcióját Fawkes emlékére épp november 5-én tartották meg New Yorkban és a világ számos nagyvárosában. Sokan vannak ugyanis, akik szerint Guy egyszerűen vallási fanatikus terrorista volt. Az Occupy-mozgalmat az Anonymous csoport kezdeményezte; róluk azt kell tudni, hogy eddig inkább internetes tiltakozó akciókat szerveztek. Guy Fawkes maszkja a *V for Vendetta* (*V mint Vérbosszú*) című filmből vált az ellenállási mozgalom szimbólumává és az Anonymous internetközösség ismertető jelévé. (A latinból származó Anonymous, azaz Névtelen név Fawkes mozgalmának és a lordnak küldött névtelen levélnek a kapcsolatából keletkezett.) A maszk egyúttal arra is szolgál, hogy viselőjének valódi személyazonosságát elfedje. ◀

Lap-top

A nap címe. A varázslónők tizenöt év börtönnel büntethetők, *Libertatea*

Magyarázat. Korábban a jósnők és javasasszonyok adózását szerette volna törvény útján szabályozni a parlament, most pedig a kenyérkereseti lehetőségüktől is megfosztaná őket. A történetesen roma származású politikus, Nicolae Păun törvénytervezetét dolgozta ki a mindenféle jellegű jóslás, varázslat és mágia gyakorlásának betiltásáról. A képviselő közönséges csalásnak tekinti ezeket a szolgáltatásokat, melyeknek szerinte nincs mit keresniük a 21. században egy civilizált országban. Păun elárulta, tudatában van annak, hogy kezdeményezésével magára vonta a varázslónők haragját, de azt mondta, nem törődik a következményekkel, mert nem látja más útját a roma közösség felzárkóztatásának. De mi történik majd akkor, ha mégis megfogja a sok átok, amit a fejére szórnak az érintettek? Kíváncsi-an várjuk, mert még nem láttunk békává változott politikust.

Tévedni egyházi dolog. Véleményünk szerint a közérkölcsök határozott javulását jelzi, hogy ma már a két gyermekes apácafőnököknek is meg kell magyarázniuk, miként is történetelt meg az áldás. Ilyen magyarázattal szolgál, mindjárt kettővel is, a *Cațavencii* (karikatúraszöveg és képalírás formájában). Eszerint a csak nagyon kis részben szeplőtlen fogantatás annak következménye, hogy Szent Parascheva ereklyéinek fölmutatásakor az átszellemült hívek körében nagy volt a tülekedés, és ott; a másik változat is valóságos: azt mondja gyóntatójának a pap: „– Atyám, tévedtem, amilyen bajusza volt, honnan tudtam volna, hogy apáca?!”

A nap álhíre. Három példélés miniszterasszony is van, aki csodát tett tárcája élén (Sulfina anyó, Elena néne és Anca nyanya, mindnyájan a pepita mágia nagymamájának, Böszö jónőnek a lányai), az ellenzék is elismerően beszélt a munkájukról, és javasolta, hogy nevezzék őket varázslónőkné.

Minden napra egy mondat

„A halálomról szóló hírek jórészt túlzások voltak.” Mark Twain

Szöveg nélkül

Horváth István

Új kliens

Előfordul, hogy az új tulaj elsőre nemet mond. De amikor a kádban, a lábai között megjelenik az a rettenetes arc, amikor árnyak kezdenek körbe-körbe mázskálni a falakon, nos, akkor mindenki rábólint az ajánlatra.

Az új tulaj a vonal másik végén azt mondja:

– És akkor maga nem árulja el a vevőknek, hogy van egy kis gond a házal?

Mire Helen így felel:

– Ne is pakolják ki a dobozokat. Majd azt mondjuk az érdeklődőknek, hogy épp kiköltözöben vannak. Ha bárki kérdezi, mondja azt, hogy áthelyezték egy másik városba és hogy imádta a házat.

Helen folytatja:

– Minden más a mi kis titkunk marad. (...)

Ez volt Helen Hoover Boyle. A hősünk. Most már halott, és mégsem halott. Így nézett ki egy átlagos napja. Ilyen volt az élete az előtt, hogy én megjelentem a színen. Lehet, hogy ez egy szerelmi történet, de lehet, hogy nem. Attól függ, mennyire tudok hinni magamnak.

Ez a történet Helen Hoover Boyle-ról szól. Arról, hogy kísért engem. Mint egy dal, amit nem bírsz kiverni a fejedből. Arról, hogy milyenek kellene lennie a világnak. (...) Arról, hogy hogyan hurcolod a múltadat a jövődbe. Ennyi. Erről van szó. Ez Helen Hoover Boyle. Mindnyájunkat kísértének és mindannyian kísértünk. Ezen a napon, szokványos életének utolsó normális napján, hősünk így szól a telefonba:

– Bill Burrows? Kérem, szóljon Emilynek, hogy jöjjön ő is a telefonhoz, mert azt hiszem, megtaláltam önöknek a tökéletes otthont.

Helen beírja a keresztrejtvénybe a „szamár” szót, és így folytatja:

– Ha minden igaz, a tulajdonosok szeretnék gyorsan túladni az ingatlanon.

Chuck Palahniuk: *Altató*. Fordította Totth Benedek

SZELLEMI DÉZÉS

Álmodozni

Nem mindig írom e rovatban saját véleményemet, sokszor a másokét is. Mint e témánál. Felhívott valamiért a rendszerváltás előtt Németországba települt történész barátom. Sokat beszélgettünk, s egy fordulattal azt kértem (csak hogy más források véleményét ellenőrizzem!): mit írnak a nagy német lapok az Orbán-kormányról? Szó szerint ezt mondta: „Huszonöt éve, mióta itt vagyok, egyetlen magyar kormányt sem bíráltak ennyit!” Miket írnak? Sorolta: mindinkább felszámolja a jogállamiságot (például a sok visszamenőleges törvénnyel, a sajtó megzabolozásával), láthatóan a diktatúra felé viszi az országot. Rendre a piacgazdálkodással elmentéses intézkedéseket hoz, amelyek visszaütnek, mint a bankok megregulázása a tízszeres adóval. Bírálják Orbán Viktor konfrontatív, másokat kioktató külpolitikáját. Ennek tudják be azt is, hogy az ENSZ BT nem állandó tagsága elnyeréséért Magyarország megalázó vereséget szenvedett egy kis kaukázusi országtól. Régen nem volt ilyen rossz Budapest nemzetközi megítélése. Mindezek ellenére a kormány (bizony, kommunista stílusban) befelé, saját népének azt kommunikálja, hogy jól mennek a dolgok.

Hallgatom az anyaország leminősítésével kapcsolatos híreket. Istenem, a bővli már a csóró afrikai országok szintje. Persze, hogy fáj nekünk is. A pesti közszolgálati TV-ben a kormány magyarázkodik: hazudnak a hitelminősítők, a dolgok jól mennek, hisz az idén is van fejlődés, kisebb a munkanélküliség, tartják a költségvetési hiányt, csökkentették az eladósodást. Csökkentették? Egy független TV éppen az ellenkezőjét mondja: a forint árfolyamának szárnyalása elvitte a magánnyugdíj-pénztárból lekapcsolt és az adóság törlesztésére fordított ezermilliárdokat. A megnőtt kamatok miatt, az adóság még nagyobb lett, mint volt. Valamit hallhatott erről Kövér László, mert a napokban azt mondta: „Sikeres nemzeti összefogás csak akkor lehet, ha gazdaságilag és politikailag erős Magyarország áll mögötte.” Így igaz! Kár, hogy ettől messze vagyunk. Azért is, mert Kövérék nagyon szelektív módon értelmezik a nemzeti összefogást. Nekik csak az jó, és azt segítik, aki ebben a csódban is dicséri őket. Ezt a pesti közszolgálati adók műsorai is jól tükrözik. Nemcsak Tőkés Lászlót, Toró Tibort, Szász Jenőt is tízszer annyit mutogatják-kérdezik, mint Kelemen Hunort. Mintha nem tudnák, hogy nekik ma semmi határuk nincs a romániai nagypolitikára. Mintha nem Markó, hanem Tőkés lenne a román kormányfőhelyettes, Szász Jenő a kulturális miniszter, Toró pedig Borbély helyén. Na, ez még messze van. Álmodozni persze lehet róla, csak győzzék kívánni!

Sike Lajos

Kaninchen

Ma már tudom, a német Kaninchen szó mit jelent. Azt viszont, hogyan tanultam meg, megéri elmesélnem.

„Boldogult úrfi koromban” a nyelvgyakorlás divatos eszköze volt a levelezés velünk egykorú fiatalokkal – természetesen onnét, ami nekünk jutott: Kelet-Németországból. Kézen-közön kaptam meg a lipcsei Bärbel N. címét; postafordultával kicseréltük egymással az iskolai történeteket, a családi eseményeket, kicsit azért a tankönyvek náiv példamondataival. Mennyivel másabb levelek jártak a luxemburgi Sylvie s köztem – de ez már egy másik történet, róla majd egy másik alkalommal.

Bärbel (a Barbara becézője) már dolgozó emberként ismerkedtem meg személyesen, teológiai egyetemre járt; épp karácsony és szilveszter közt érkezett hozzánk – hozzánk, mivel akkor még a szüleimmel laktam –, hogy együtt köszöntsük az újszentidőt. Hozott magával ajándékot is, aminek megértéséhez csaknem három évti-

zed szükségeltett: édesanyja Stollent, szász gyümölcskenyeret küldött; bőszen magyarázta, hogyan kell tálalni. Nem jutottunk dűlőre, Bärbel egy idő után feladta. Ma már tudom – egy másik B.-től –, hogy olvastott vajjal kell bekenni, és porcukorban megforgatni.

Szilveszterre házibulit szerveztem, ő volt a díszvendég. (Szüleim a barátai-iknál várták az újévet.) Jól sikerült, barátaim és kapcsolatos részek hajnalját szállingóztak el; már alig vártuk, mert ekkorra elpilledtünk. El is tettük magunkat, közben egymásra találtunk. Húsvétkor volt az újabb találkozás, náluk. Szülei – atyja, a református lelkész rögtön pertut ajánlott fel – nagy-nagy készülődésben voltak. Mi pedig Bach Máté passiójával hangoltuk magunkat a Tamás-templomban; a késői befejezés miatt már minden közjármű elment, másfél órát gyalogoltunk az NDK-hidegben hazáig. Az ünnepi ebéd Kaninchen volt; gusztszosan nézett ki egybesütve, bőre ropogós-piros, húsa omlós. Két baja volt csupán. Az egyik, hogy csöpögött a zsírtól, és nemcsak az

asztalon, az egész házban nem volt kenyér, én pedig akkor még nagy kenyeres voltam. A másik baj: fogalmam sem volt, hogy mit eszem, a Kaninchen nem szerepelt a szótárban. Csak amikor már hazajöttem, tudtam megnézni a szakkönyvben: házinyulat ettünk.

Volt néhány unikális programunk: iskolatársának idős nagymamája, aki ismerte Wagnert, a nagymama édesapja pedig Mayerlingben szolgált, ő nyitott rá az öngyilkossá lett Rudolf trónörökösre; és életében először eljött velem Buchenwaldba is. (Ma ő is református lelkészként szolgál, valahol Észak-Németországban.) Elröppent idestova négy évtizednél is több idő, közben azonban nem tudtam szabadulni a házinyúl íztől, csak valahogy éppen soha nem jutottam hozzá. Panaszoltam is ezt B.-nek (nem azonos Bärbellel), aki – mit tesz Isten, szintén Lipcseből, pontosabban a környékéről származott el, és hosszú éveken át sikerrel kalauzolt át özvegységem zátonyai között –, ő pedig megígérte, hogy egyszer meglep vele. Tőle tudom: valaha az NDK-ban azért szá-

Nem tudtam szabadulni a házinyúl íztől, csak valahogy éppen soha nem jutottam hozzá.

Gyulay Zoltán

Visszakanyarodó kanyaró

Baloga-Tamás Erika

Országszerte megugrott a kanyarós és rózsahimlős megbetegedések száma az utóbbi hetekben. Molnár Géza közegészségügyért felelős miniszteri tanácsos tegnap nyilatkozatban erősítette meg: Európa többi országához hasonlóan Romániában is óvintézkedésre van szükség a járvány megfékezésére. A legtöbb fertőzést az ország észak-nyugati megyéiben észlelték. Kezdetben falvakban, újabban városban is egyre több a regisztrált eset, évtizedek óta nem látott betegség tért vissza. Az egészségügyi minisztérium kiegészítő oltáskampány szervezését rendelte el azokon a veszélyeztetett településeken, ahol gócpontok alakulhatnak ki.

Mulasztás vagy ellenállás?

Míg 2010-ben összesen 193 kanyaróesetet jegyeztek az országban, idén a számuk már 3270-re ugrott. A legtöbb beteget Bihar, Kolozs, Máramaros, Szilágy és Szatmár megyéből jelentették. A rózsahimlős megbetegedések száma is háromszorososa az egy évvel ko-

rábban: míg 2010-ben 350, idén már 1064 beteget regisztráltak. A betegség terjedésének fő oka, hogy az európai országok zömében nőtt a bizalmatlanság a kötelező vagy ajánlott oltásokkal szemben. Magyarországon például polgári engedéltségi akciót indított szülő egy csoportja a kötelező jelleg eltörlése érdekében. Romániában ingyenesen biztosítják a vakcinát. Idehaza főleg a szociálisan kiszolgáltatott, vidéki környezetben élők mulasztják el a gyermekek oltását, a tapasztalatok szerint azért, mert nem ismerik a mulasztás következményeit.

Az egészségügyi minisztérium közleménye szerint 2010-ben a legtöbb beteg beoltatlan roma gyermekek között volt, idén a fertőzés az óvodákban és iskolákban továbbterjedt.

Ez még nem járvány

Bár az előző évekhez képest valóban megnövekedett a rózsahimlős megbetegedések száma Hargita megyében, a megyei közegészségügyi igazgatóság vezetője, dr. Tar Gyöngyi úgy tudja, egyelőre nem alakult ki a járvány. „Kanyarós megbetegedést járványtani szem-

Különösen veszélyeztetettek a gyerekek: szigorítják a kanyaró és a rózsahimlő elleni oltásrendet

pontból még egyet sem igazoltak Hargita megyében, ellenben rózsahimlőt már 47 esetben regisztráltak” – tájékoztatta lapunkat az intézmény vezetője. Hozzátette: természetesen ez nem azt jelenti, hogy csak ennyien fertőzöttek, hanem azt, hogy ezeket az eseteket regisztrálták.

„A rubeola vírus jelenlétét csak laboratóriumi vizsgálat révén lehet egyértelműen igazolni, hisz hasonló tünetekkel számos más be-

tegség is jár, például bizonyos légúti fertőzéseknek vagy gyomorgyulladásnak is a rózsahimlőhöz hasonló jelei vannak: piros kiütések keletkeznek a bőr felületén” – magyarázta dr. Csáki Mária székelyudvarhelyi háziorvos. Tájékoztatása szerint rengeteg páciens jelentkezett az elmúlt hetekben ilyen tünetekkel, de azt egyelőre nem tudták egyértelműen megállapítani, hogy ebből pontosan hány volt himlős.

„Fontos, hogy az első tünetek jelentkezésekor azonnal forduljanak a háziorvoshoz, hogy felállíthassuk a diagnózist és felmérjük a megbetegedés súlyosságát. Továbbá mindenkinek azt ajánljuk, hogy ne menjen közösségbe” – mondta a háziorvos. Hangsúlyozta: az ajánlják azoknak a kislányoknak, akik korábban nem kaptak himlő elleni védőoltást, hogy laboratóriumi vizsgálaton vegyenek részt. „A rubeola vírus nagyon ve-

szélyes lehet a terhesség ideje alatt, akinél nem alakul ki a védettség idejében, gyermekkorban, annak később, várandósként árosodhat a magzata. Amennyiben beigazolódnak a vírus jelenléte, a szakorvosok a terhesség megszakítását javasolják” – figyelmeztetett dr. Tar Gyöngyi. Mint megtudtuk, Hargita megyében három ilyen eset is történt az utóbbi időben.

Aggódnak a szülők

A szülők nyugtalanok a betegség terjedése miatt. „Nyár óta egy úgynevezett enterovírus terjed a városban, a gyerekek nyálkahártyája felhólyagzik, kezükön, lábukon piros foltok jelennek meg. A mi óvodai csoportunkban már öt gyerek megbetegedett, tehetetlenek vagyunk a fertőzéssel szemben. Mi lesz, ha ilyen veszélyes és ragályos kórokozó üti fel a fejét?” – nyilatkozta Kelemen Csilla marosvásárhelyi anyuka. Több napköziben is azt szorgalmazzák a szülők, hogy szigorítsák az egészségügyi ellenőrzéseket, mert jelenleg csupán óvodánként egyetlen aszisztens követi a gyerekek állapotát, nehéz kiszűrni idejében a fertőzéseket. ◀

Magyarokat a Kauflandba!

Kovács Zsolt

A magyar nyelv használatának fontosságára hívta fel tegnap a megnyitás előtt álló multinacionális cég, a Kaufland üzletvezetőinek figyelmét Antal Árpád. Sepsiszentgyörgy polgármestere sajtótájékoztatón emlékeztetett: már a raktáráruházzal építkezés engedélyének kibocsátásakor küldött egy levelet, amelyben jelezte, hogy Sepsiszentgyörgy lakosságának majdnem 80 százaléka magyar nemzetiségű, és kéri, hogy az alkalmazásokkor vegyék figyelembe, hogy az eladók beszéljék az itt élő többség nyelvét. Kérte, hogy a feliratok és a reklámanyagok is

tűkrözzék a város etnikai arányát. Ennek ellenére az üzlet előtti téren kiállított óriás reklám csak románul hirdeti a betölthető állásokat. Értesülésünk szerint a sepsiszentgyörgyi üzlet vezetőit egy Bukarestből érkezett személy alkalmazta, így döntő jelentősége volt a román nyelv ismeretének, jelenleg pedig ugyancsak egy más megyéből Sepsiszentgyörgyön munkát vállaló fejvadász cég foglalkozik az alkalmazásokkal. Antal Árpád úgy tudja 150 személyt foglalkoztat majd a Kaufland Sepsiszentgyörgyön, ezért egy újabb levelet írt a cég vezetőinek, amelyben ismételtén kéri a magyarok foglalkoztatását. A Kaufland kizá-

rolag magán befektetés, az önkormányzat nem biztosított területet és kedvezményeket számára, így nem is tud feltételeket kötni, mutatott rá Antal Árpád az általa vezetett hivatalos kompetenciájának határait.

Korábban Kelemen Tibor a Kovászna megyei Munkaerő Ügynökség vezetője hívta fel a figyelmet arra, hogy az új raktáráruházzal foglalkoztatási politikája nem átlátható, a szabad állásokról nem is értesítették az intézményt. Az igazgató szerint diszkrimináló az is, hogy kizárólag e-mailen lehet elküldeni az önéletrajzokat, mert így kizárják a pályázók közül azokat, akik nem férnek internethez. ◀

Cseke: nem a „vizitdíjra”

Hírösszefoglaló

Élesen bírálta az egészségügyi hozzájárulás új rendszerét Cseke Attila, volt egészségügyi miniszter. A vizitdíj törvény parlament által elfogadott formája egészen más, mint a kormány javaslata, a törvényhozás teljes mértékben megváltoztatta az elképzelés lényegét, összevisszasághoz vezet és túlzott bürokráciát teremt – hangsúlyozta a politikus, aki mandátuma alatt elkötelezte magát a költséghatékony egészségügyi reform mellett.

„Ez a tervezet gyakorlatilag a Nemzeti Liberális Párt elképzelésének felel meg, mert az elfogadott módosítások egy liberális képviselő javaslatai. Ezek teljes mértékben megváltoztatják az eredeti elképzelést. Véleményem szerint nagy gondban lesz az Egészségügyi Minisztérium és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, amikor ki akarja dolgozni az alkalmazási módszertant. A törvény jelenlegi formájának alkalmazása ugyanis hatalmas összevisszaságot okoz, és túlzott bürokráciához vezet

majd” – fejtette ki a volt egészségügyi miniszter. Cseke Attila bírálta, hogy az új jogszabály eltörölte a 600 lejes határt. Eredetileg ez volt az a befizetett küszöbérték, amely után már nem kellett a biztosított külön díjat fizessen a különböző szolgáltatásokért. Az új szabály szerint az éves kereset 8,3 tized százalékának befizetése után mentesül a páciens a kiegészítő illetékek fizetése alól. A betegjogvédő szervezetek is tiltakoznak az új, januártól életbe lépő törvény ellen. ◀

HIRDETÉS

Csökkentettük euró alapú jelzáloghiteleink kamatát, hogy refinanszírozási hiteleinket még kedvezőbb feltételekkel kínálhassuk!

- kamatmentes 4,99%
- változó hiteldíj: 6,14% (EURIBOR 3M + 4,6%), óvón THM 6,32%
- nincs hitelbírálati díj, havi kezelési költség és előtérítésközlési díj;
- Swiftkártya felvételért;
- a hitelköltségek 95%-a

Figyelem! A hitelköltségek 95%-a a hitelköltségek 95%-a. A hitelköltségek 95%-a a hitelköltségek 95%-a. A hitelköltségek 95%-a a hitelköltségek 95%-a.

www.otpbank.ro
0800 88 77 88

otpbank
Hitel és megtakarítás

jelzálog alapú euró személyi hitel

December 9., péntek

Az év 48. hete és 343. napja, hátravan 22 nap

Ma a **Natália, Ábel, György, Györke** nevéük ünnepe.

A Natália latin eredetű női név a dies natalis Domini kifejezésből származik, aminek a jelentése: az Úr Jézus születésnapja.

Az Ábel bibliai férfinév. Héber eredetű Hevel, Hável, jelentése: pára, lehelet, innen mulandóság.

A György férfinév a görög Georgiosz névből származik. Jelentése: földműves, gazdálkodó. Györke a György régi magyar becenevéből önállósult.

Szombaton a **Juditok** ünnepe.

Vasárnap **Árpád és Dániel** napja lesz.

Évforduló

- 1687 – megkoronázzák I. József magyar királyt.
- 1967 – Nicolae Ceaușescu Románia elnöke lesz.
- Szombat, december 10.**
- Emberi Jogok napja
- 1901 – Először adják át a Nobel-díjat.
- Vasárnap, december 11.**

• 1865 – Pesten felavatják a Magyar Tudományos Akadémia épületét.

• 1946 – Megalakul az UNICEF, az ENSZ gyermekvédelmi szervezete.

Vicc

– Tudod, haver, amikor vállalkozó lettem, csak a tudásomra és a józan eszemre támaszkodhattam.

– Nem te vagy az egyetlen, aki nulláról indult...

Recept

Panna cotta

Hozzávalók: 250 ml habtejszín (30%-os), 250 ml tej, 40 g kristálycukor, 2 db zselatinlap, 1 tk vaníliakivonat.

Elkészítés: A tejszint a tejjel, a cukorral és a vanília kivonattal néhány perc alatt épp hogy felforraljuk. A zselatinlapokat beletesszük a tejszínes tejbe és addig keverjük, míg teljesen elolvad. Négy kis tálkát hideg vízzel kiöblítünk, és elosztjuk bennük a krémet. Megvárjuk míg kihűl és 5-6 órára hűtőbe tesszük.

A hatos lottó nyerőszámai:
47, 41, 22, 9, 33, 3.

Gondolatjel

Visky István rovata

Nincs nagyság ott, ahol nincs egyszerűség. Az igazi nagyság mindig szellemi alapú. Sem vagyon, sem hatalom, sem siker nem tesz valakit nagygyá, a nagyság a másik felé való magatartás közvetlenségéből, nemességéből és nagylelkűségéből származik. Ehhez viszont egyszerűség kell. Aki túl bonyolultan látja az életet és önmagát,

az elbonyolítja a másik emberrel való kapcsolatát is. Annak beszéde, öltözködése, és egész magatartása bonyolult és fölöslegesen hivalkodó lesz, tehát lenéző és végső soron bántó a másikra nézve. Az egyszerű ember mindent a szívéből ad, nem szűri át magatartását sablonokon és előítéleteken, és főleg nem érzi szükségét annak, hogy bármit is magára aggasson.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Álma megvalósításához szükséges, hogy kellő merészséggel, és az önbizalomhiánya legyőzésével vértessze fel magát.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Álmodozásra hajló nap a mai. Minden, mintha csak azért bukkanna fel látómezejében, hogy fantáziájának alapul szolgáljon.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Azt hitte, megszakad egy kapcsolata. A csapások, nehézségek néha inkább összekötnek két embert, semmint elválasztanak.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

A kezébe szeretné venni az irányítást, pedig most még jobb lenne várni egy kicsit, vagy legalábbis nem a nyílt diktátor szerepében kéne tetszelegnie.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Valamire rájön a munkájával kapcsolatban, amely nemcsak megkönnyíti az életét, de még a karrierjén is nagyot lendíthet.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Új dolgokba vág bele, ami miatt, ha most még kételkedéssel is fogadják, idővel büszke lesz önműve és családjára.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Nem mindig az erőlködés viszi előbbre a dolgait. Amit ma nagy nehézségekkel sem érhet el, az talán holnapra magától az ölébe pottyan.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Egy kora reggeli értelmetlen családi vita keserítheti meg a napját. Nem elkerülhetetlen a vita, talán jobb, ha inkább a hallgató választja a szócsata helyett.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Ma nagyon erősek a megérzéseid, hallgasson a belső hangra! Ha rossz érzése volna, akkor inkább ne csinálja.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Legyen kicsit játékosabb, nem kell mindent véresen komolyan venni. Egy dolog, ami megfontolásra érdemes: a szerelem.

VIZÖNTÓ (I. 21.–II. 19.)

Sok-sok apró jel figyelmezteti arra, hogy valamit meg kellene változtatnia az életében. Jobb, ha engedni az előítéleteket.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

A munkahelyén várja a szokásos bosszankodás. Szerencsére, ma feldobott hangulatban van, és még az sem igazán izgatja, ami eddig valósággal feldühítette.

Ma

A következő napok időjárása

Szombat: Gyakran lesz erősen felhős az ég, a nyugati országrészben többfelé várható csapadék. 6°C, 10°C (Budapest)

Vasárnap: Eleinte erősen felhős lesz az ég, kisebb eső előfordulhat, majd felszakadhat, csökken a felhőzet. 4°C, 12°C (Budapest)

Készítette: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Nyugat felől fokozatosan megnövekszik a felhőzet, azonban keleten sok napsütésre számíthatunk. Kisebbségi eső, zápor főképp északnyugaton fordulhat elő. A változó irányú szél mérsékelt marad.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	7°C	5°C
Brassó	2°C	-1°C
Budapest	7°C	0°C
Csíkszereda	2°C	-1°C
Kolozsvár	3°C	1°C
Marosvásárhely	3°C	-1°C
Nagyváradi	5°C	4°C
Szatmárnémeti	3°C	2°C
Temesvár	7°C	5°C

Helyszínelők

Horváth István

***	TORTA JELÖLÉSEI	ORAI JEMEL	NEMZETI MINISZTER (RÓM)	ELEKTORNI MÉRKA	***	UNCOLO	MONDOL FOLYO	LASSU TUDOM BARNARA SUT	TEMER SZEGELVE
OLASZ WILKON					TITL SZONOK				
NEMET-OROSZAN RESE									
NOMA PARODI			SZOROS GYOM-MYFMY						
A FOLK NISARAI			PARVELO	ORAI					
MINDS LOGOM-BOLYIVE				ORAI			HAZMOC		
***	MULI-PIKULI						FUNK-CEGOC		OHM CSIG-PAJIA
INTO-ANTAC	BARIA (RÓM)				SOMI ITO-OSLOP				
UNA-TERTI				LEVEL-ORNO-INTOCOMY	TEPSIOM VANI				
MÁRKANT MÁS NEVEN				ATRO					INPANI OLAJ

Apróhirdetés

Budapesti galéria magas áron vásárolja XIX–XX. századi neves magyar és európai festőművészek alkotásait, különleges műtárgyakat, numizmatikai gyűjteményeket. 1077 Budapest, Wesselényi utca 9., www.karaigaleria.hu, karaigaleria@

karaigaleria.hu, +36209245370, nagyváradai telefonszám: 0740-181729.

Eladó Vallástévó Katekhisuus, nyomtatott Ellinger István betűvel, 1838, Kassa, valamint antik ágy és ébenfa polc. Telefon: 0265-260 059.

95,1 fm
Paprika Rádió
Fülön csíp.

Tárgu Mureș 88,1 fm | Sovata 102,2 fm
r · a · d · i · o
Reghin 94,7 fm | Sighisova 104,3 fm
Szászrégen 82,7 fm | Segevár 104,3 fm

Sláger Rádió
fm 105,9

94,0 fm
PROFI RÁDIO
A KENE ARAD BELŐLE

MÉDIAPARTNEREK

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ
és a Szabad Sajtó Alapítvány

Szombat

2011. december 10.

DUNA TV
9.05 A mesemondó
9.35 Daktari (am. sor.)
10.30 Arcélek
11.00 Egészség +
11.30 A tudomány műhelyében
12.00 Munka-Társ
12.30 Határtalanul magyar
13.02 Híradó
13.15 Nyelvőrző
13.45 Vannak vidékek
14.15 Felfedező úton a Robinson család
15.15 Törzsasztal
16.10 Talpalatnyi zöld
16.40 Veszélyben
17.15 Szelek szárnyán - Karácsonyi történet (kan. családi film, 2001)
19.00 Híradó
19.30 Pannonia 3 keréken
20.00 Schwajda György: A csoda (színházi felv.)
21.40 Menedék (am.-angol-német krimi, 2005)
23.20 Dunasport
23.35 A hajózási térkép (sp. kalandf., 2007)
1.30 Vannak vidékek (ism.)

m1
7.55 Opera Café
10.00 Delta
10.30 Mozdulj!
11.00 Aranymetszés
11.55 Családom és egyéb emberfajták (sor.)
12.15 Gyerekjáték a számítógép
12.30 Most a Buday!
13.01 Hírek
13.05 Múlt-kor
13.35 Zöld Tea
14.05 HungarIQ
14.35 "Szenvedélyem már a békefenntartás"
15.05 Erdőjárók
15.35 Valaki
16.05 A fagy birodalma
17.00 Visszatérés a Kincses-szigetre (német-lux.-új-zél. f.)
18.35 Gasztraoangyal
19.30 SzerencseSzombat
20.30 Híradó este
21.00 Sport hírek
21.05 Szerelmek és egyéb katasztrófák (francia-angol-am. rom. vígj.)
22.45 Halálkeringő (thriller)
0.35 A Nemadomfel Együttes koncertje

m2
7.55 Opera Café
10.00 A Biblia gyermekeknek
10.26 Mézga Aladár különös kalandjai
10.50 Hogy volt!?
12.50 Öt perc próza
13.01 Századfordító magyarok
13.50 Jelképtár - A csont
13.55 Pro natura
14.50 Anno
15.15 Mozgalmak, melyek megváltoztatták a világot
15.45 Mi micsoda
16.10 NOX - Idöntül (koncertf.)
17.55 Telesport (élő) Rövidpályás Úszó Európa-bajnokság
20.00 Esti mese
20.05 Szerelem a Hohenstein-kastélyban (sor.)
21.00 Híradó este
21.35 Visszatérés a Kincses-szigetre (német-lux.-új-zél. film, 1996)
23.10 Gasztraoangyal
0.05 Így készült (angol-kan. vígj., 2010)

RTL KLUB
7.30 Top Shop
9.20 Kölyökklub
Benne: Björn mackó kalandjai, Kisvakond, Yakari
11.05 Winx Klub (anim. sor.)
11.35 Asztro Show
12.30 Házon kívül (ism.)
13.00 Autómánia
Autómagazin
13.40 Siófok-FTC női kézilabda-mérkőzés
15.25 Sue Thomas - FBI (am. sor.)
16.30 Döglött akták (am. krimisor.)
17.30 Polar Expressz (am. anim. f., 2004)
19.30 Híradó
20.00 Fókusz Plusz
20.00 X-Faktor (2011) - Döntő
Tehetségkutató show-műsor
22.55 ValóVilág
Valóságshow - Összefoglaló (élő)
Utána: RTL-hírek
0.10 Sin City - A bűn városa (am. akcióf., 2005)
2.35 Fókusz Plusz Magazin (ism.)

TV2	TV 2
7.25 Tv2 matiné	
11.40 Egyik kutya, másik nem!	
12.10 Bajnokok Ligája magazin (ism.)	
12.40 Babavilág	
13.10 Túsarok	
13.40 9 hónap	
14.10 Gyilkos számok (am. krimisor.)	
15.10 Autóguru	
15.40 Xena (am. sor.)	
16.40 Bűbájós boszorkák (am. sor.)	
17.40 13-as raktár (angol drámasor.)	
18.35 Hawaii Five-0 (am. sor.)	
19.30 Tények	
20.00 Magellán	
20.35 Hogyan veszítsünk el egy pasit 10 nap alatt (amerikai-német rom. vígj., 2003)	
23.00 Négyen résen (amerikai rom. vígj., 2002)	
Közben: Kenósorsolás	
0.45 Fűrész III. (am.-kan. horror, 2006)	
2.50 EZO.TV	
3.50 Kalandjártat (ism.)	
4.15 Teleshop	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Befutó
9.30 Iskolapélda (ism.)
10.05 Felfedező
10.30 BBC Click
11.05 Ikon (ism.)
11.30 Ősök tere (ism.)
12.05 Tíz perc
12.30 Stopper (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Panaszkönyv (ism.)
14.30 GyógyHír
15.05 Garázs
15.30 Bruttó (ism.)
16.00 Híradó
16.30 Európai híradó (ism.)
17.05 Ázsia
17.30 Globál (ism.)
18.00 Híradó
18.30 BBC Reporters (ism.)
19.05 BBC Hard Talk (ism.)
19.30 Célpont (ism.)
20.00 Híradó
20.30 Retrográd (ism.)
21.05 Civil kaszinó (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 Riasztás (ism.)
23.06 A makóiak hagyománya
0.05 BBC Click (ism.)

TVR 1	TVR1
6.55 Románia himnusza	
7.00 Disney klub	
7.55 Zoom	
8.10 Az ember és az idő	
9.30 Babamágia	
10.00 Légy okos szülő!	
10.30 Lökött professzor	
11.00 e-Fórum (ism.)	
11.30 Ahogy elő van írva	
12.00 Pro Patria	
12.30 Az én Európám	
13.00 Városi kaland	
14.00 Hírek	
14.30 UEFA Champions League	
15.00 Egyszer az életben (ism.)	
17.00 Találkozunk a TVR-ben (live)	
18.45 Tévenciklopédia	
19.00 Népi hagyományok	
19.45 Sport	
20.00 Hírek	
21.00 Nostalgikus évek	
23.00 Profesionisták	
0.10 A holló 3. - A megváltás (am.-német akcióthriller, 2000)	
2.00 Ahogy elő van írva (ism.)	
2.30 Dana kertjében (ism.)	

Vasárnap

2011. december 11.

DUNA TV
7.45 Kolumbusz Kristóf
8.10 Szimba, az oroszánkirály
8.35 A mesemondó
9.05 Daktari (sor.)
10.00 Isten kezében
10.30 Élő egyház
11.00 Görög katolikus mise
12.00 Világ-nézet
13.02 Híradó
13.15 Élő népzene
13.45 Hazajáró
14.15 Rosszcsont kalandjai (sor.)
15.15 Csellengők
15.45 Törvény által védve
16.15 Utókor
16.45 Múltidéző
17.15 Az ördög nem alszik (magyar vígj., 1941)
18.40 Tízperces mesék
19.00 Híradó
19.30 Heti Hírmondó
20.00 Őnök kérték!
21.00 Mága Show (magyar szór. műsor, 2011)
22.35 Klubszoba
23.30 Dunasport
23.50 Porrá leszünk (krimisor.)
0.40 Underground (sor.)

m1
7.55 Opera Café
10.10 Katolikus krónika
10.50 Kérdések a Bibliában
11.05 Református magazin
11.40 Tiszántúli református gyűjtemény
12.05 Gyóni Géza (ism.)
12.30 Az utódok reménysége
13.01 Hírek
13.05 Zegzugos történetek
13.35 Anno
14.05 Pecatúra
14.35 A galgóci betlehem
14.55 A szerelem bolondjai (magyar f., 1. rész)
16.00 Telesport
16.30 Ki nyert? Ki veszített?
17.30 Nagytalp (am. kalandf.)
19.05 Déltenger kincse (sor.)
19.55 A Lényeg
20.30 Híradó este
21.15 Magyarország, szerettek!
22.30 Mocskos zsaru - New Orleans utcáin (am. krimi)
0.30 Kis hal (auszt. f.)

m2
7.55 Opera Café
10.00 Mesék
11.00 Enid Blyton kalandfilm sorozata (sor.)
11.25 Amika (sor.)
11.35 Az utolsó mohikán
12.00 Sarah Jane kalandjai (sor.)
12.30 Most a Buday!
13.15 Vallási műsorok
16.00 Csavargások Afrikában
16.25 Rockpódium: Az Azok a fiúk koncertje
16.55 Mozgalmak, melyek megváltoztatták a világot
17.25 Mi micsoda
17.55 Rövidpályás Úszó Európa-bajnokság
20.00 Esti mese
20.05 Szerelem a Hohenstein-kastélyban (sor.)
21.00 Híradó este
21.35 A Lényeg
22.05 Átok (sor.)
22.30 A szerelem bolondjai (magyar f.)
23.35 A hét nyolcadik napja (magyar f.)
1.15 Hogy volt!?

RTL KLUB
8.00 Kölyökklub
Björn mackó kalandjai, Kisvakond, Yakari, Hupikék törpikék, Dini, a kis dinoszaurusz
11.00 Trendmánia
11.40 Teleshop
12.40 Törzsutas
13.10 Havazin
13.40 Robin Hood (angol kaland sor.)
14.40 Merlin kalandjai (angol sor.)
15.45 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
16.50 Az utolsó akcióhős (am. akció-vígj., 1993)
Közben: 17.00 Hatoslottó-sorsolás
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág (2011) (élő)
- Kiválasztás
22.20 Tűszájszma (amerikai-német akciófilm, 2005)
Utána: RTL-hírek
0.45 Portré
Riportmagazin
1.20 Versenyben az idővel (am. akcióf., 2000)

TV2	TV 2
7.45 Tv2 matiné	
10.30 Nagy Vagy!	
11.40 Ability	
12.10 Stahl konyhája	
12.40 Kalandjártat (ism.)	
13.10 Borkultusz	
13.40 Talpig nő	
14.10 Több mint Testőr	
14.40 Simlis Jack, a karibi szuperkém (sor.)	
15.05 ÖsszeEsküvők (am. sor.)	
17.15 Hogyan veszítsünk el egy pasit 10 nap alatt (am.-német rom. vígj., 2003) (ism.)	
19.30 Tények Hírműsor	
20.00 Napló	
21.05 Túl a sövényen (am. anim. f.)	
22.45 Frizbi - Hajdú Péterrel	
Közben: Kenósorsolás	
23.45 TotalCar	
0.15 Célkeresztben (am. krimisor.)	
1.05 A titkos ablak (am. thriller, 2004)	
2.45 EZO.TV	
3.15 Napló (ism.)	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Felfedező (ism.)
9.30 Európai híradó (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadász
11.05 Célpont (ism.)
11.30 Napról napra
12.05 Civil kaszinó
13.00 Déli híradó
13.40 Közvetlen ajánlat
14.05 Sportré
14.30 Ősök tere (ism.)
15.05 Tíz perc (ism.)
15.30 Visszajátszás
16.00 Híradó
16.30 Befutó London (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Bruttó (ism.)
19.30 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Versus
23.05 Vetítő
23.06 A folyó másik partja
0.05 Kontraszt (ism.)

TVR 1	TVR1
7.00 Disney Klub	
7.55 Zoom	
8.10 A hit világa (live)	
10.00 Dana kertjében - kulináris műsor	
10.35 A falu élete	
11.50 Mezőgazdasági percek	
12.00 A falu élete	
13.00 Sajtó és hatalom	
14.00 Hírek	
14.30 Nemzetközi cirkusz előadás	
15.10 Caragiale öröksége	
15.00 Népi hagyományok	
17.00 Dánutz S.R.L. újszórakoztató műsor	
19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorsolás	
19.45 Sport	
20.00 Hírek, időjárásjelentés	
20.00 Distractis Show (szórakoztató műsor)	
21.35 Moliere (francia vígj.)	
23.45 100%-ban garantált	
0.45 Dánutz S.R.L.	
2.35 Találkozunk a TVR-ben! (ism.)	

Hétfő

2011. december 12.

DUNA TV
8.30 Híradó
8.40 MacGyver (ism.)
9.30 Híradó
9.35 Térkép (ism.)
10.05 Végjáték (ism.)
11.00 Család-barát
12.00 Élő egyház (ism.)
12.30 Hazajáró (ism.)
13.02 Híradó
13.20 Kívánságkosár
15.15 Heti Hírmondó (ism.)
15.45 Csellengők (ism.)
16.15 Klubszoba (ism.)
17.10 Híres zenészek nyomában
18.15 Kisváros (sor.)
19.00 Híradó
19.30 Közbeszéd
20.00 Térkép
20.30 MacGyver (sor.)
21.30 A férfi a legjobb orvos (német vígj. sor.)
22.15 Hírek
22.30 Gyökerek (am. sor.)
0.05 Dunasport
0.10 Sportaréna (magyar sor.)
1.05 Mindenki vágyik egy családra
1.50 Alena utazása (magyar kislátékf., 2008)

m1
6.55 Ma Reggel
10.00 Afrika gyöngyszeme (sor.)
10.55 Déltenger kincse (auszt.-fr. sor.)
11.45 Jelfák
12.00 Agrárpercek
12.30 Napirend előtt
13.01 Híradó
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Roma Magazin
14.30 Domovina
15.00 Társbérletben a tárgyakkal
15.30 Budapest természeti értékei
16.00 Anyagi érintés (am. sor.)
16.50 Különleges mentőalakulat (sor.)
17.35 MM
18.40 Család csak egy van (sor.)
19.30 Maradj talpon!
20.30 Híradó este
21.00 Sport hírek
21.15 Kétfény
22.10 Hacktion (magyar sor.)
23.00 Az Este
23.40 Átok 2. (m. sor.)
0.10 Aranymetszés

m2
6.55 Ma Reggel
10.00 A Tízparancsolat ma
10.45 Magyar rock
11.40 Natúra
12.05 Szép otthonok, remek házak
12.30 Társbérletben a tárgyakkal
13.01 Híradó délben
13.19 Sport hírek
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlament üléséről
17.30 Az irodalom nyelve
17.35 Zegzugos történetek
18.00 A Zagya (ism. f.)
18.35 Família Kft. (sor.)
19.05 Anyagi érintés (am. sor.)
19.50 Esti mese
20.10 Különleges mentőalakulat (auszt. sor.)
21.00 Híradó este
21.29 Sport hírek
21.35 McLeod lányai (sor.)
22.25 Maradj talpon!
23.15 24 (am. sor.)
0.00 Caterina és a lányok (sor.)

RTL KLUB
7.10 Fókusz Plusz Magazin (ism.)
7.40 Fókusz Reggel
8.35 Reflektor Reggel
8.45 Reggeli - Csak csajok
9.25 A szerelem rabjai (arg. sor.)
10.20 Második esély (sor.)
11.20 Top Shop
13.10 Asztro Show
14.15 A szív útjai (török sor.)
15.15 Görkorin az életbe (am. vígj., 2006)
17.15 Az éden titkai (görög sor.)
18.20 Sarokba szorítva (amerikai sor.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.15 Fókusz
Utána: ValóVilág Klickek
21.05 Castle (am. sor.)
22.00 ValóVilág (élő)
23.10 Showder Klub
0.15 Minden, amit mindig is tudni akartál a Pókerről...
0.55 Reflektor - Sztármagazin
1.10 Odaát (akció sor.)

TV2	TV 2
7.00 Magellán (ism.)	
7.25 Tények Reggel	
8.00 Mokka	
10.30 Stahl konyhája (ism.)	
10.40 Babapercek	
10.50 Teleshop	
12.15 Airport '79 - Concorde (am. katasztrófa f., 1979)	
14.15 Eva Luna (am.-mex. sor.)	
15.15 EZO.TV	
16.20 Rex felügyelő (osztrák-német-olasz krimisor.)	
17.25 La Pola (kol. drámasor.)	
18.20 Update Konyha	
18.25 Eva Luna (sor.)	
19.30 Tények	
20.20 ÖsszeEsküvők	
21.20 Jóban Rosszban (magyar sor.)	
22.00 NCIS (am. krimisor.)	
23.00 NCIS: Los Angeles (krimisor.)	
Közben: Kenósorsolás	
0.00 Aktív	
0.30 Esküdj! - éjszakai-show	
1.05 Tények Este	

HÍR TV
7.00 Befutó (ism.)
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Napról napra (ism.)
10.30 BBC Hard Talk (ism.)
11.00 Híradó
11.30 Európai híradó (ism.)
12.05 Ingalanpiac (ism.)
12.30 Bruttó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Ázsia (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Civil kaszinó (ism.)
16.00 Híradó (ism.)
16.30 Keresztmetszet (ism.)
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág (ism.)
19.20 Stopper
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá
23.00 Híradó
23.30 BBC Reporters (ism.)
0.05 Rájátszás (ism.)

TVR 1	TVR1
7.00 Reggeli híradó	
8.00 Románia, nap mint nap! (live)	
10.10 Lee Sun: Vihar a palotában (koreai sor.)	
11.25 Sajtó és hatalom (ism.)	
12.20 TVR 55	
12.40 A palota legendái: Geunchogo király (dél-koreai drámasor.)	
14.00 Hírek	
14.45 Curier TV (live)	
15.15 Teleshopping	
15.30 Magyar nyelvű műsor az egyesén	
17.00 Hírek	
17.30 Erdőn, hegyen, leláncolt szívek (orosz sorozat)	
18.25 A palota legendái: Geunchogo király (dél-koreai drámasor.)	

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
8.30 Szentek és mester-ségek 9.00 Balkáni szokások 10.00 Young Dracula (angol sor.) 11.10 Il Grande Torino (olasz filmdráma) (ism.) 12.55 Egészségpasztilla 13.10 Puzzle - Hétféje kettesben (live) 15.10 Ottalvós buli (am. vígj., 2004) 16.45 A divat világa 16.55 Egészségpasztilla 17.00 Vésd a fejedbe 18.00 Román útlevél 18.50 A divat világa 19.00 BCR lakásbank 19.10 Circo Massimo Fesztivál 19.55 A divat világa 20.00 Rázushow 21.00 CSI: A helyszínelők (sor.) 21.50 Egészségpasztilla 22.00 Hírek 23.00 Gitárok ideje 0.00 Kaland Bt. (kanadai kaland sor.) 0.55 Topping (ism.)	4.30 Huncutka (amerikai vígjáték, 1991) (ism.) 6.00 Happy Hour - szórakoztató műsor 7.00 Pro Tv hírek, sport 10.00 Mi történik doktor úr? 10.45 Táncoló talpak (auszt.-am. anim. film, 2006) 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 13.05 A szívem érted RAPes (am. rom. vígj., 2001) 15.30 Románia hangja - verseny show (ism.) 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 20.30 Az igenember (am. vígj., 2008) Jim Carrey, Zooley Deschanel 22.45 A romok (am.-auszt. horror, 2008) (ism.) 0.45 Az igenember (am. vígj., 2008) (ism.) 2.45 A romok (am.-auszt. horror, 2008) (ism.)	4.45 Közvetlen hozzáférés (ism.) 7.00 Híradó, Sport 10.00 A vadon hívó szava (am. kalandf., 1993) 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live) 14.00 Menyasszony a fiannak - reality show Mirela Boureanu Vaida műsora 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live) 17.00 Menyasszony a fiannak - reality show 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live) 20.20 X-Faktor - verseny show 22.20 Amerikai pite: A szerelem Bibliája (amerikai vígjáték, 2009) 0.20 Lángoló ring 2. (amerikai akciófilm, 1993) 2.15 Amerikai pite: A szerelem Bibliája (amerikai vígjáték, 2009) (ism.)	7.00 Fején a nagyvilág 7.30 Teleshopping 8.00 Crusoe (am.-angol-kan.-dél-af. kaland sor.) (ism.) 10.00 Teleshopping 10.30 Autóforum 11.00 Stílustitkok 11.30 Sport, diéta és egy sztár 12.00 A sottógó (amerikai romantikus dráma) (ism.) 15.00 Horia akadémiaja 16.30 Anyacsere - reality show 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 A cseresznye a tortán (ism.) 20.30 Jackie Chan: Londoni csapás (amerikai-angol-cseh akció-vígjáték, 2002) 22.30 Crusoe (am.-angol-kan.-dél-af. kaland sor.) 0.30 False Witness (angol-ausztrál sor.) 2.30 Hírek (ism.) 3.30 Crusoe (ism.)	6.30 Ötödik sebesség 7.00 Hogyan készült? 8.00 Autókereskedők - Bentley 9.00 Óriás költözöttek 10.00 Para? Normális? 11.00 Állítólag... 12.00 A túlélés törvényei 13.00 Mike Brewer: Célkeresztben 14.00 Egyszemélyes hadsereg 15.00 Horgászat pusztá kézzel 16.00 Gyalogszerrel az Amazonas mentén 17.00 Para? Normális? 18.00 Óriás költözöttek 19.00 Gyűjtögetők 20.00 Szén 21.00 Igaz-e? 22.00 Lehetséges lenne? 23.00 Kíváncsiság - Miért élvezük a szexet? 0.00 A Discovery megmentette az életemet 1.00 Hétfőpróba a világ körül 2.00 Egyszemélyes hadsereg	9.00 Sport.ro Hírek 10.00 Sport.ro Hírek 11.00 Pontos sportidő 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Örüljünk a focinak 15.00 Sport.ro Hírek 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Mitica ligája 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Mitica ligája 20.15 Ne kezdj ki 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 Wrestling 23.00 Boxbuster: Wladimir Klitschko - Jean Marc Mormeck (live)	8.15 A csábítás földjén (amerikai sor.) 9.45 Együtt örökre (sor.) 12.30 A kötelék (sor.) 14.30 Esmeralda (sor.) 15.30 Amor real (mexikói sor.) 16.30 Igaz történetek 17.30 Az örökösök (amkol. sor.) 19.30 A csábítás földjén (mexikói sor.) 20.30 A szerelem győzelme (mexikói sor.) 22.00 Perro amor (amerikai sor.) 23.30 Szerelmeinkönyvek (román sor.)	magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó 15.10 Hétféje magazin Marosvásárhelyi rádió 8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefontársasjáték, Nyelvőr, Világjárók 10.05 Térőrő 14.00 Híradás, Arany-szalag-tár, Alternatívzene 16.00 Híradó Ötörai tea: Megy a magnó, Súrlott grádics, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, sport 8.15 Hangoló 9.15 Cifra palota 9.55 Hírek, műsorism. 15.05 Slágerlista 16.00 Hírek, műsorism. 16.10 Láthatár Térőrő 16.40 Havi Agytakarítás 17.30 Sorsok az operaszínpadon 17.55 Hírek, műsorism.

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
8.00 Vésd a fejedbe (ism.) 9.00 FIFA Club World Cup 11.00 Motomágia 11.30 Női siker 12.00 Young Dracula (sor.) 12.30 FIFA Club World Cup 14.30 Jamie Amerikában 15.10 Canterville-i kísértet (német vígjáték, 2005) 16.50 Egészségpasztilla 17.00 Balkáni szokások 18.00 Kaland és természet 18.30 Csavargó halász 19.00 Szélességek 19.30 Nagy lábón 20.10 Fekete Róka: A béke ára (amerikai western, 1995) 21.45 Egészségpasztilla 22.00 Hírek, időjárásjelentés 23.00 AG Weinberger zenei műsora 0.00 Kaland Bt. (kan. sor.) 0.55 A divat világa (ism.) 1.10 Fekete Róka: A béke ára (ism.)	5.00 Táncoló talpak (auszt.-am. anim. f., 2006) (ism.) 7.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 10.00 20 év után (talk show) 11.00 A szívem érted RAPes (am. rom. vígj., 2001) (ism.) 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 13.05 Apropos TV - szórakoztató műsor 14.00 Románia hangja - verseny show (ism.) 18.00 Románia szeretlek! kulturális magazin 19.00 Hétféje Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 20.30 XXX (am.-cseh akcióf., 2002) 23.00 A jövő hírnöke (am. kalandf., 1997) 2.30 Apropos TV - szórakoztató műsor (ism.) 3.15 XXX (am.-cseh akcióf., 2002) (ism.)	7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live) 10.00 Ki a Téliapó? (amerikai vígjáték, 2000) 12.00 Xena (amerikai sor.) 13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (live) 13.30 X-Faktor - verseny show (ism.) 16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 16.30 SuperBingo Metropolis (verseny show) (live) 19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés (live) 20.20 A fenébe is - szórakoztató műsor 21.45 X-Faktor - Szavazás (verseny show) 23.00 Banditák (amerikai akció-vígj., 2001) 1.30 A fenébe is - szórakoztató műsor 2.45 Xena (am. sor.) (ism.) 3.45 Ki a Téliapó? (amerikai vígjáték, 2000) (ism.)	8.00 Stílustitkok - life style magazin 8.30 Ízek, három szakács 9.00 Focus Monden 9.30 Ház, építés, design 10.00 Teleshopping 10.30 Fején a nagyvilág - szórakoztató műsor 11.00 Levintza bemutatja 11.30 Tanulj, álmodj, szeress! 12.30 Mondenii - szórakoztató magazin (ism.) 13.00 Idősek és nyugtalanok (ism.) 13.30 Jackie Chan: Londoni csapás (am.-angol-cseh akció-vígj.) (ism.) 15.30 Kötelkedők krónikája (ism.) 18.00 Hírek 19.00 Sport 19.30 A cseresznye a tortán 20.30 Anyacsere 22.00 Titkos szerelmek (telenovella) 0.00 Titkos szerelmek (telenovella)	6.30 Ötödik sebesség 7.00 Hogyan készült? 8.00 Autókereskedők - MRll Mark 9.00 Hogyan csinálják? Robot autók, tengervízből ivóvíz 10.00 Újjáépítők - Csiribí-csiribá! 11.00 Amerikai hotrodok - '63-as Corvette 12.00 Hogyan csinálják? 13.00 Autókereskedők 15.00 Óriás költözöttek 16.00 Kíváncsiság - Mikor jön el a világvége? 18.00 Gyalogszerrel az Amazonas mentén - Perutól Brazíliáig 19.00 Egyszemélyes hadsereg - A legveszélyesebb harcos 20.00 A világ legfurcsább UFO-történetei 21.00 Autókereskedők 23.00 Újjáépítők - Wiley autója 1.00 Óriás költözöttek 2.00 A fegyverkovács	10.00 Sport.ro Hírek 10.05 Pro Motor 11.00 Pontos sportidő 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Ploiesti harcosok 14.30 Pontos sportidő 15.00 Sport.ro Hírek 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Mitica ligája (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 Boxbuster 20.00 A fény harcosai 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 Amerikai rodeó bajnokság 23.00 Gí-gászok harca	8.15 A csábítás földjén (sor.) 9.45 Együtt örökre (sor.) 12.30 A kötelék (sor.) 14.30 Esmeralda (sor.) 15.30 Amor real (sor.) 16.30 Mesés hölgyek 17.30 Az örökösök (sor.) 19.30 A csábítás földjén (mexikói sor.) 20.30 A szerelem győzelme (sor.) 22.00 Perro amor (amerikai sor.) 0.00 Szerelmeinkönyvek (román sor.) 1.00 Mesés hölgyek (ism.)	magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 10.00 Egyházi műsor Marosvásárhelyi rádió 10.00 Híradó, Ultrarövid 11.00 Híradó, Gyermekműsor 12.00 Híradás 12.05 Igéihirdetés, Délkör 13.00 Híradás 13.05 Szól a nőta 14.00 Itthon, Erdélyben 15.00 Zenés üzenetek 16.00 Híradó 16.10 Zenés üzenetek 17.00 Vasárnapra válogattuk KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 14.00 Hírek 14.10 Dalposta 15.30 Vidékről vidékre 16.00 Hírek 16.05 Vidékről vidékre 16.30 Aranyhangok 17.00 Nóták 17.25 Rádióistentisztelet baptista egyház 17.55 Hírek, adászárás

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
8.00 Fraiser és a farkasok (am.-kan. sor.) 8.55 Egészségtabletta 9.10 Canterville-i kísértet (német vígjáték, 2005) (ism.) 10.50 Vallomások (ism.) 11.50 Bazár 12.25 Biznisz óra 13.15 Topping 14.00 Építészet 14.35 Együtt Európában 15.30 Teleshopping 16.00 Fraiser és a farkasok (am.-kan. sor.) 17.00 Vallomások 18.00 Hírek 18.30 Rázushow - szórakoztató műsor 19.30 Oroszlánok arénája 20.25 Biznisz óra 21.10 Késhegyen 22.00 Hírek, sport 23.00 Minden pénzt megér 23.35 A pokol (francia-olasz-belga-japán filmdráma, 2005) 1.25 Auto-mánia (ism.) 1.50 Rázushow (ism.) 2.40 Adrenalitica (ism.)	7.00 Pro Tv hírek, Könyv-bemutató 10.00 Mi történik doktor úr? (ism.) 10.45 Pro Motor (ism.) 11.30 Nevsz csak! (am. vígj. sor.) 12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat) 13.00 Pro Tv hírek, sport 14.00 Apropos TV (ism.) 15.00 Románia szeretlek! kulturális magazin (ism.) 16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat) 17.00 Pro Tv hírek, sport 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 20.30 Tor-túra (amerikai vígjáték, 2005) 22.30 Pro Tv hírek, sport 23.00 A mentalista (amerikai krimisor.) 0.00 CSI: Miami (amerikai sor.) (ism.)	6.00 Híradó, Sport 8.00 Reggeli matiné - Răzvan és Dani műsora (live) 10.00 Sajtószemle Mircea Badeaval 10.50 Menyasszony a fiannak - reality show (ism.) 11.30 Nálam az irányítás - reality show 13.00 Híradó, Sport 14.00 Menyasszony a fiannak (ism.) 16.00 Híradó, Sport 17.00 Közvetlen hozzáférés Simona Gheorghe műsora 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 20.20 Túlélésből jeles (am.-kan. akcióf., 2003) 22.00 Lale (török sorozat) 23.00 Híradó, Sport 23.45 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora (live) 1.00 Túlélésből jeles (am.-kan. akcióf., 2003) (ism.) 3.00 Híradó, Sport (ism.)	7.30 Ízek, három szakács (ism.) 8.00 Családban (ism.) 9.00 Teleshopping 9.30 Szívek találkozása (sor.) 10.30 Tanulj, álmodj, szeress! 11.30 Fintescu hidja 13.00 Kandikamera 13.30 Teleshopping 14.00 Szívek találkozása (indiai sor.) 15.00 Családban (ism.) 16.00 A cseresznye a tortán 17.00 Lököttek (sor.) 18.00 Hírek 19.00 Sport 19.30 Titkos szerelmek (telenovella) 20.30 Bővér szálló (amerikai vígjáték, 2002) 22.15 Lököttek (román vígjáték sor.) 23.15 Mondenii (szórakoztató műsor) 23.45 Médium - A túlvilág kalandorai (angol thrillersor.) 1.00 Fintescu hidja (ism.)	7.00 Hogyan készült? 8.00 Autókereskedők 9.00 Hogyan csinálják? 10.00 Hogyan készült? 11.00 A túlélés törvényei 12.00 Amcsi motorok - Sikorsky motor 13.00 Autókereskedők - Bogárhátúból 14.00 Autókereskedők - Subaru Impreza WRX 15.00 Kíváncsiság - Élhetünk örökre? 16.00 Hogyan készült? 17.00 Gigászi építmények - Hard Rock Park 18.00 Autókereskedők 19.00 A túlélés törvényei 20.00 Állítólag... 21.00 Hogyan készült? 22.00 Kíváncsiság - Miért élvezük a szexet? 23.00 Para? Normális? 0.00 Autókereskedők - DeLorean 2.00 A túlélés törvényei	10.00 Pontos sportidő 12.00 Sport.ro Hírek 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Prosport óra 15.00 Sport.ro Hírek 15.10 Pontos sportidő 16.00 Sport.ro Hírek 16.30 Pontos sportidő 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Pontos sportidő 19.05 Információk 20.00 Pontos sportidő 20.05 Red Bull X-Fighters World Tour 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 A KO királyai 23.00 Sport.ro Hírek	8.15 A csábítás földjén (sor.) 9.45 Együtt mindörökké (sor.) 12.45 A kötelék (sor.) 14.15 Esmeralda (sor.) 15.30 Érzéki ölelések (sor.) 16.30 Igaz történetek 17.30 Lola (sor.) 18.30 A lángoló ég alatt (sor.) 19.30 A csábítás földjén (sor.) 20.30 A szerelem győzelme (sor.) 22.00 Éjszakai történetek 22.30 Perro amor (sor.) 23.30 Szerelmeinkönyvek (sor.)	magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Kulturális mozaik Marosvásárhelyi rádió 11.00 Hírnegyedóra, Rádió-újság 12.00 Híradás 12.10 Művelődési hírek 12.35 Kispad - sportműsor. 13.05 Zenés üzenetek. 14.00 Híradás, KultúrPresszó 15.00 Híradás, KultúrPresszó 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás, Figyelő 17.55 A nap hírei röviden KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, sport 8.10 Hangoló 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Hétköznapi igazsága 17.00 Nap-óra 17.30 Zene, zene, zenelánc 17.55 Hírek, műsorism.

BL: Ördögűzés Bázelen

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

Óriási meglepetésre mindkét manchesteri csapat, az United és a City is kiesett a labdarúgó-Bajnokok Ligája csoportköréből.

A bázeli St. Jakob Parkban a svájci bajnok 2-1-re verte a Vörös Ördögöket és 11 ponttal a C csoport második helyéről jutott a legjobb 16 közé. A 9 pontig jutott MU 1994/95 és 2005/06 után harmadszor nem élte túl a csoportküzdelmeket, s most átkerült az Európa Ligába.

A kvartett élén a Benfica (12 pont) végzett, miután Cardozo korai góljával 1-0-ra nyert Lisszabonban a Galaci Otelul ellen. A román bajnok pont nélkül, 3-11-es gólaránnyal búcsúzott

Az A csoportban a Manchester City hiába győzte le a tartalékos Bayern Münchent (2-0), a jobb helyzetben lévő SSC Napoli nem botlott: Inler és Hamsik góljaival 2-0-ra verte az El Madrigalon a Villarrealt és BL-újoncként let nyolcaddöntős. A Bayern (13 pont) és a Napoli (11) a BL-ben, a City (10) pedig az EL-ben folytathatja.

Már biztos csoportgyőztesként a B betűjelű kvartettben, az Internazionale 2-1-re kika-

A szenegali Bafetimbi Gomis négy gólt lőtt a horvát bajnoknak a gyanús zágrábi mérkőzésen

pott Milánóban a CSZKA Moszkvától. Mint utólag kiderült, az orosz bajnok ezzel a három ponttal csípte el a második helyet miután Lilleben a francia bajnok OSC nem bírt a török Trabzonsporral, 0-0. BL-nyolcaddöntős az Inter (10 pont) és a CSZKA (8), míg a trazoni alakulat (7) átkerült az EL-be.

A D csoportban a Real Madrid 3-0-ra verte Amszterdamban az Ajaxot, igaz,

a holland bajnok két szabályos gólját is érvénytelenítette Manuel De Sousa portugál játékezővel. José Mourinho csapata a BL történetének legjobb mérlegével zárta a csoportkört: mind a hat mérkőzését megnyerte, mégpedig 19-2-es, nagyon meggyőző gólaránnyal. A Real Madrid értelemeszerűen saját korábbi BL-csúcsát is túlszárnyalta: még 1998-ban 17 gólt rúgott a csoportsz-

kaszban. A hollandiai 3-0 volt a Real sorozatban elért 15. győzelme, ilyen szériája legutóbb 51 éve volt. Akkor, az 1960/1961-es idényben a legendás, Puskás Ferencsel és Alfredo di Stefanóval felálló együttes ünneplést hasonló sorozatot.

Közben Zágrábban hihetetlen 1-7-tel zárult a horvát bajnok Dinamo és az Olympique Lyon találkozója, amelyen a franciák a 28.

perctől emberelőnyben voltak. Így megtörtént a csoda: miután a Lyon és az Ajax egyaránt nyolc-nyolc pontot szerzett – egymás ellen pedig kétszer 0-0-ra végeztek –, a gólkülönbség döntött. A játéknappal előtt a hollandok sokkal jobban álltak (+3, illetve -4), a szerdai eredmények hatására azonban a franciák jutottak tovább.

Frank de Boer, az Ajax edzője nem annyira a vereségen kesergett. „Tudom, hogy tíz ember ellen játszottak, és azt is hallottam, hogy néhány gólt nagyon könnyen érték el. Ha valami furcsa történt, még be tudjuk bizonyítani” – mondta. A meccs egyik furcsa történése az egyik angol fociblog is felfigyelt: a vendégek ötödik góljánál Domagoj Vida, a Dinamo védője rákacsintott és hüvelykujját mutatta az ellenfél támadójának, Bafetimbi Gomisnak.

Az 1-7-et követően menesztették posztjáról Krunoslav Jurcic vezetőedzőt. A zágrábi vezetőség döntésében az is szerepet játszott, hogy a hajrá kifejezetten rosszul sikerült, a Dinamo november 22-én, az ötödik fordulóban 6-2-re kapott ki Madridban, majd erre következett a 7-1-es hazai kudar. ◀

Röviden

Négy között a Rapid

Elsőként a Rapid biztosította a helyét a labdarúgó-Roman Kupa elődöntőjében miután a szerda esti mérkőzésen, Deac és Grigorie második félidői góljaival, 2-0-ra nyert a Pandurii ellen. Kevésellapzárta előtt ért véget a Liga-2-s Poli és a Medgyesi Gaz Metan temesvári összecsapása, amelyen vendégisker született, 0-1. Fél 9-től a Dinamo a Petrolul fogadta, míg a Galaci Otelul-FC Vaslui-találkozót csak jövő márciusban pótolják.

Izlandi bravúr

Az izlandi válogatott 26-20-ra legyőzte a selejtezőben a magyarokat kiejtő német csapatot a braziliai női kézilabda-világbajnokság szerdai játéknappján. További eredmények: Montenegró-Kína 42-15 (A csoport), Norvégia-Angola 26-20 (A), Spanyolország-Kazahsztán 27-18 (B), Koreai Köztársaság-Ausztrália 45-11 (B), Oroszország-Hollandia 35-26 (B).

Kásás Tamás visszatért

Visszatér a magyar vízilabda-válogatottba a háromszoros olimpiai bajnok Kásás Tamás. A januári, eindhoveni Európa-bajnokságra készülő bővített keretbe Kemény Dénes kapitány hívta be.

Botrány Nagyszebenben

Kosárlabda

Turós-Jakab László

A csonka 12. forduló mérkőzéseivel folytatódott szerdán este a férfi kosárlabda-bajnokság. A temesvári és kolozsvári csapat kontinentális kupaszereplésére való tekintettel két mérkőzést elhalasztottak. A listavezető Temesvári BC december 14-én látogat Bukarestbe, a kiszámíthatatlan Dinamo otthonába, a Kolozsvári U-Mobitelco BT pedig csak január 10-én pótolja a Hargita Gyöngye KK elleni csikszeredai meccsét.

A forduló egyik slágermérkőzését Nagyszebenben vívta két olyan gárda, amely egyformán zsinórban kilenc győzelemmel indult a rangadón, a CSU Atlassib és a bajnoki ezüstérmes CSU Asesoft. A vendég ploieștiiek uralták az első két negyed, s előnnyel vágtak neki a negyediknek is, 56-45. A szebeniek fergegetes hajrában a 37. percben érték utol ellenfeleiket (64-64), s attól kezdve már ők diktáltak. A játékvezetés mikéntjét kitarotán szapuló Prahova megyeiek a hajrában végképp elvesztették a fejüket, és hibát hibára halmoztak. Burlacu és Szijártó vehemens számonkérése technikai hibát és kiállítását vont maga után, no meg négy büntetést. Ezeket az utolsó másodpercben a végül 32 pontig jutott Jaytonah

Wissheh értékesítette nagy hidegvérrel, s a CSU Atlassib 79-72-re nyerte a rangadót.

Medgyesen is ádáz csata folyt, amelyből a Gaz Metan 76-75-tel került ki győztesen a Nagyváradi CSM ellenében. A házigazdák szinte végig vezettek, de kevesebb mint 2 perccel a befejezés előtt már a vendégeknek állt a zászló, 72-73. A hajrában higgadtabb és pontosabb gárda nyert, s a győzelemmel a „gázosok” legyőzöttjeik elé ugrottak a táblázaton.

A marosvásárhelyi együttesre elméletileg könnyű meccs várt, de a BCM Pitești végül nagyon közel került a bravúrhoz a Maros KK ellenében. Az addig magabiztosan irányító vendégek 70-59-cel kezdték az utolsó negyedet, amelynek első négy percében azonban 15 pontot kaptak anélkül, hogy válaszolni tudtak volna. Maradt izgalom a hajrára is, szinte fej-fej mellett haladtak, s csak Aljakszejev utolsó másodpercben jegyzett zsákolása biztosította a

90-87-es hazai sikert.

Craiován is csak az utolsó negyedben dőlt el a győzelem sorsa, Goran Martinic 35 pontjának köszönhetően a vendég CS Municipal 86-80-ra nyert a SCM CSS ellen. További eredmények: Energia Rovinari-CSS Giurgiu 82-79 és Poli Iași-CS Otopeni 53-69.

A csonka táblázaton a Nagyszeben (22 pont) vezet a Temesvár (21), a Ploiești (21), a Medgyes (20), a Nagyváradi (20), a Marosvásárhely (20) és a Kolozsvári (19) előtt. Szombaton a 13. forduló hat találkozójaival folytatódik a bajnokság: Temesvár-CSU Atlassib (18 óra, TVR 3), Bukaresti CS Municipal-Buk. Dinamo, U-Mobitelco BT-SCM CSS Craiova (19 óra, Digi Sport 3), Nagyváradi-Hargita Gyöngye KK, CS Otopeni-Gaz Metan, BCM Pitești-Energia Rovinari, CSS Giurgiu-Poli Iași. A CSU Asesoft-Maros KK-rangadót vasárnap (20 óra, Digi Sport 3) rendezik. ◀

Nyeretlen maradt a Sepsi BC

A női bajnokságban tegnap este pótolták a 6. fordulóból elmaradt Bball 6 Sepsi BC-Kolozsvári U mérkőzést, amelyet a vendégek nyertek 100-85-re. Szombaton, a 13. forduló keretében, Nagyváradi CSM U-Buk. Rapid, Politehnica Iași-Kolozsvári U-, Temesvári BCM Danzio-CST Alexandria-, Gyulafehérvári CSU-CSM Târgoviște-, Marosvásárhelyi Nova Vita-Buk. CSM Sportul Studentesc-, SCM Craiova-Bball 6 Sepsi BC- és Brassói Galactica-Olimpia-Aradi ICIM UVG-mérkőzéseket rendeznek. Az Olimpia vasárnap fogadja a Szatmárnémeti CSM-t.

HIRDETÉS

Ajándékozzon ragyogást!

Jegyük a MOL HÉLIÓKAMPÁNYRA, és minden 25 lejes vásárlásért ajándék matricát kaphatunk. Az ajándék matricákat összegyűjtve kedvezményes Áron vásárolhat H. L. JEWEL órákat SWAROVSKI LLLMLN15 kristálybrakással, akár 70% os kedvezménnyel az ajándék óráz kepeit!

Dana Nălbăru és Dragoș Bucur ajánlja ezt Önnek!

HATÁRTALAN LEJÖVŐLET | www.molromania.ro

Létritmusok vonósnégyesre

Metz István hollandiai magyar csellóművész szerint az egyéni és a közös munka révén nevel a kamarazene

Marosvásárhelyen járt nemrég beszélgetőtársunk, a hollandiai Orlando Quartet megalapítója, akit gyermekkorra és zenei karrierjének gyökerei kötik a városhoz, illetve, nem utolsósorban, nagyapja, Metz Albert emléke, aki Bernády György egykori polgármester hívására jött és alapította meg a városi zeneiskolát. Metz István elégedett pályafutásával, elmondása szerint a hollandok nemcsak szeretik a zenét, de kezdeményezésére több mint ötszáz holland fiatal vesz részt az évente megrendezett zenei fesztiválon és versenyen.

Antal Erika

► Milyen emlékek fűzik Marosvásárhelyhez? Szokott-e nosztalgiázni, ha egy-egy meghívásnak eleget téve a városban tartózkodik?

– Egész gyerekkoromat itt töltöttem, 16 évesen mentem el Kolozsvárra a konzervatóriumba, tehát ez az első 16 év meghatározó volt az életemben. Nosztalgiázni mégsem szoktam, mert Hollandiában nagyon otthon érzem magam, szerencsésnek tartom magam, semmi problémám nem volt a beilleszkedéssel, holland lányaim és holland unokáim vannak. Amire szívesen emlékszem vissza Vásárhelyből, az a Kultúrpalota, ott kezdtem ugyanis csellót tanulni, nem is tudom, mennyi lehettem, de még nagyon fiatal. A nagynéném Metz Piroska volt, aki egy ideig a zeneiskolát igazgatta, és minket mindig meghívott a diák-koncertekre. Egyrészt elementünk hallgatni a gyerekeket, de én azon kívül még eljártam a filharmónia rendszeres hangversenyre is, vagyis minden héten ott ültem a nagyteremben. Alig lehettem olyan 7–8 éves, amikor a kezembe kaptam egy 12 centis nagy, nehéz kapukulcsot, és attól kezdve egyedül járhattam a koncertekre. Én már akkor fanatikus zenekedvelő voltam. Hogy hogyan kezdtem el a csellót? Egy alkalommal megint egy ilyen növendékkoncerten voltunk, és egy gyerek csellózott, s nekem az annyira megtetszett, hogy akkor elhatároztam, én is azon a hangszeren fogok játszani. Aztán érdekes, hogy később ebből az inspiráló gyerekből autómotór lett, úgyhogy a játéknak a minőségében most egy kicsit kételkedem, de akkor nekem elég volt inspirációnak, és hétéves koromban elkezdtem csellózni.

► Akár azt is mondhatnánk, hogy nem véletlenül választotta a zenei pályát, hiszen nagyapja, Metz Albert a zeneiskola alapítója, nagynénje, Metz Piroska, annak igazgatója volt. Hogy érezte annak idején, kötelezi a név?

– A nagyapámat nem ismerhettem, mert 1925-ben meghalt, de a család emlékezetében tovább élt, apám sokat mesélt róla. Csiky Boldizsár foglalkozott sokat az emléke felélesztésével, én annál sokkal kevesebbet tudok róla. Amikor gyerekkoromban a Kultúrpalotába jártam zeneórára, mindennap találkozom a nevével, ami részben büszkeséggel töltött el, de aztán megszoktam, hiszen ehhez is hozzá lehetett szokni. Hogy a név kötelezett-e? Nem. Soha nem éreztem azt, hogy elvárták volna, zenész legyek. Belső indíttatás volt, hogy én ezt szeretem, ezt akarom csinálni, és apám megengedte, hogy ezt válasszam. Tehát szabadon választottam a pályát. Zongorát tanultam a nagynénemtől, Metz Piroskától, aki nagyon szigorú tanár volt, a zenei alapokat tőle tanultam meg, csellózni akartam, de azt mondta, nem, először zongorázni kell megtanulni, és csak két év után kezdhettem meg a csellót.

► A családban a zenei pálya folytatódik?

– Nem, egyik gyermekem sem lett zenész, az unokáim még kicsik, nem tudom, mit fognak majd választani. A lányaim nem lettek zenészek, azt hiszem, azért, mert igen sokat gyakoroltam otthon, és ez elriasztotta őket, elégük volt. Az unokákban pedig még nem vettem észre, hogy mire van hajlam, mert 4–5 évesek. De ha volna is zenei tehetségük, számomra nehéz kérdés lenne, mert a gyerekeket tanítani nagyon speciális mesterség, ahhoz

én nem értek. Én a profikat tanítom, nem is mernék az unokáknak órát adni, mert úgy érzem, hogy ez nem az én mesterségem.

► Hollandiába 1968-ban ment ki. Nem bánta meg ezt a lépését soha?

– Egy másodpercig sem. Zenészként sikerült beilleszkednem, igaz, sokat is dolgoztam ezért. Kolozsváron kezdtem a zeneakadémiát, de csak két évet jártam ott, Bukarestben fejeztem be, ahol még nyolc évig játszottam a filharmóniában, miközben létrehoztam egy vonósnégyest. Azzal mentünk ki Hollandiába egy turnéra, amikor ottmaradtam. Vonósnégyes-ember vagyok, amikor Hollandiában kint maradtunk ketten a négyből, szereztem másik két zenészt, hogy tovább tudjunk zenélni, mint kvartett. Valószínűleg örököltém nagyapám szervezési képességét, mert mindig én voltam, aki a kvartettet összeállítottam. Tulajdonképpen nyolc évembe került, amíg az Orlando Quartetet összeszedtem, volt benne egy magyar elsőhegedűs, a másodhegedűs bajor, a brácsás osztrák, és én voltam tulajdonképpen a holland, mert csak nekem volt akkor holland útlevelem. Egyszer München mellett voltunk, az volt az első kvartettnyarunk, rengeteget dolgoztunk, napi nyolc órát gyakoroltunk, és írtunk egy levelet Habsburg Ottónak, aki ott lakott nem messze, hogy mi egy K.u.K.-kvartett vagyunk, bajor, magyar, osztrák, és meghívtuk a koncertünkre. Válaszolt, hogy nagyon sajnálja, épp akkor el van foglalva, de sok sikert kíván. Így kezdődött a mi kvartettünk. Aztán megnyertünk Romában egy versenyt, utána az európai rádiók egyesülete versenyének az első díját, és elkezdődött a nemzetközi karrierünk.

A szerző felvétele

► Hollandiáról, az ott élőkről sok mindent tudunk, például hogy szorgalmasak, lelkiismeretesek, jóhiszeműek. A zenét szeretik?

– Hogyne. Én Amszterdamban lakom, ott nagyon gazdag a zenei élet, a kamarazenét is nagyon-nagyon értékelik. A koncerteken általában telt ház van. Például Amszterdamban van négy vonósnégyes-sorozat, és mind a négy bérletben el van adva. Évente hat koncertből áll egy sorozat. Azt, hogy egy koncertjegy ára mennyi, ne kérdezze, mert nem tudom pontosan, engem mindig meghívhatnak, de azt hiszem, ötven euró körül van.

► Melyik az a társadalmi réteg, amelyik igényli a szimfonikus zenét Hollandiában?

– Az értelmiségiek inkább és az idősebb generáció. Ez probléma, és létrejött egy kezdeményezés, hogy valamiképp a fiatalokat is vonjuk be. Megalapítottam az Orlando fesztivált, Marosvásárhelyen a Tiberius Quartet is hasonlóképpen csinálja. Két hétig tart, 160–180 zenész jön el, amatőrök, profik, diákok, és én már úgy szervezem, hogy a gyerekeket is bevonjuk, tehát már a 10–11 éveseket is fogadjuk, és olyan programot állítunk össze, hogy tanuljanak meg kamarazenezni. Mert a kamarazenének nagyon jó nevelő funkciója is van, a gyerekek ugyanis négyen vannak, nincsen karmester, ezért né-

gyüknek kell megtalálni, hogy hogyan dolgozzanak, működjenek együtt. A másik része a dolognak az, hogy mindenkinek a maximumot kell adnia, de alkotói szempontból is. Mert léteznek fiatal zenekarok is, ahol gyerekek játszanak karmester irányítása alatt, de ott nem kell kreatívnak lenni különösebben, mert mindenki csak egy kis csavar a nagy gépezetben, ahol a karmester a sofőr, ő vezényli az egészet. De a kvartettben a lényeg az, hogy mindenkinek a saját alkotói képességét kell kifejlesztenie. Ez a kettősség, az együttműködés és az egyéni alkotóképesség kibontakoztatása, ez a két összetevő nagyon nevelő jellegű. A gyerekek 10–11 éves korukban nálunk kezdik, és amikor huszonevesek lesznek, akkor majd meglát-szik, hogy mi lesz belőlük. Nekem van egy vonósnégyes-akadémiám Amszterdamban, a növendékek a konzervatórium után jön-

nek hozzám, hogy ott előkészítem őket a profi pályára. Sok tehetséges gyerek közül lehet válogatni. Van egy mozgalom is, a Prinses Christina Concours, a királynő egyik lánya patronálja, és körülbelül ötszáz gyerek vesz részt évente ezen a versenyen. A díjasait meghívom, így körülbelül hatvan gyerek jön évente a fesztiválra, ahol megismerkednek a kamarazenével és évente visszatérnek.

► Milyenek találja a vásárhelyi zenei életet?

– Nagyon pozitívan értékelem. Nagyon meglepődtem, hogy mernek a Kultúrpalota nagytermében kamarazenét játszani, ami nagyon nagy dolog, ráadásul több mint egy héten keresztül minden este kamarazene-hangverseny volt, és a vásárhelyi közönség kibírta ezt. Persze, nem volt telt ház, de ez nem számít, mert ez még fog fejlődni.

Metz István (1941, Marosvásárhely)

Kolozsváron kezdte, Bukarestben végezte el a Zeneakadémiát, majd a George Enescu Filharmónia tagja és a Philharmonia vonósnégyes csellistája lett. Az Amadeus Quartet mesterkurzusa vezette Hollandiába, ahol 1976-ban megalapította az Orlando vonósnégyest. Ezzel bejárta a világot, több mint 20 lemezük közül kettő megnyerte a Grand Prix du Disque díjat. 1982-ben alapította az Orlando Fesztivált, Hollandia legrangosabb kamarazene-fesztiválját. 2001-ben megalapította a Holland Vonósnégyes Akadémiát, amely posztgraduális képzést nyújt hallgatóinak. Rendszeresen tart mesterkurzusokat Európa és Amerika több országában, gyakori meghívott tagja a nemzetközi vonósnégyesversenyek zsűrijének. Tevékenysége elismeréseképpen a holland királynő az Oranje Nassau Lovagrend Tisztje címmel tüntette ki.

Dávid Gyula

Az igazgató – emberközelből

Domokos Gézaról sokan és sok mindent elmondtak már (...) sok és sokféle értékelés, vélemény látott napvilágot – nem akarom ezek számát szaporítani. Inkább személyes emlékeimet eleveníteném fel, s megpróbálok néhány vonást hozzáadni az ő emberi arcához.

1948 őszén találkoztam vele először. A Bolyai Tudományegyetemre első évre felvételizők seregével jelent meg a Móricz Kollégiumban, a Fürdő utcai hajdan Rózsa villában. Én akkor már egy éve „móriczos” voltam – igaz, nem sokáig, mert a tanügyi reform egyik intézkedése ezeknek az önképző népi kollégiumoknak a megszüntetése volt. Géza a felvételek idején ugyanitt lakott, majd miután bejutott az egyetemre, együtt költöztünk át az iskolák államosításával kisajátított egykori piarista rendházba, amely a Józsa Béla Diákokthoz nevet kapta, az Egyetem utca 2. szám alá. S nem csak átköltöztünk, de szobatársak is lettünk. Ő orosz–magyar szakos lett, a filológián más választása nem is volt: a többi idegen nyelvek tanszékeit ugyanis szintén a tanügyi reform keretében szüntették meg a Bolyain. Ebben a szobában lakott Pulika Andor, a gyergyószentmiklósi líceum későbbi orosz tanára, igazgatója, Máté Jakab, a kolozsvári egyetem orosz tanszékének majdani lektora, és Hajdu Győző, aki már akkor szoros munkatársi kapcsolatban volt a Gaál Gábor regnála *Utunkkal*, s mint egy fiók-Lukács György járt-kelt az egyetemen és az *Utunk* környékén.

Öten ötfélék voltunk. De hamar kiderült, hogy Domokos Gézával tulajdonképpen sok közünk van egymáshoz: én születésem jogán félig háromszékinek tartottam magamat, ott születtem, Árapatakon, édesapám, aki meg Komollón született, ott kezdte lelkészi pályáját, nagypapám az én gyermekkoromban Zalánban volt lelkész, Nagyalán a híres kovásznai Csutak családból származott, s rokonaink is éltek Szentgyörgyön és környékén, többek között egyik legkedvesebb unokatestvérem, aki Gézának osztálytársa volt a Mikóban.

A diákélet mindennapjaiban persze az I. és II. éveseknek külön életrendje van, de az az egy év, amelyet együtt töltöttünk, nyilván benne is nyomot hagyott. Aztán ő 1949-ben egy ösztöndíjjal Moszkvában folytatta egyetemi tanulmányait, engem pedig, nem sokkal azután hogy ő 1954-ben hazakerült (egyesen Bukarestbe), elsodort a történelem, nem kevesebb, mint hét esztendőre, egy egészen másféle „egyetemre”.

1964 tavaszán kerültem haza a reám kirótt és az utolsó napig kitöltött hét esztendő lejártával, s miután még leszolgáltam másfél évet vízvezeték-szerelő segédmunkásként, 1965 ősztől kezdtem a lapoktól, kiadóktól immár szellemi munkát igénylő feladatokat kapni. Ő akkor már az Irodalmi Kiadó magyar osztályának vezetője volt – s ebben a minőségben egyik kenyéradó gazdám. Talán a régi józsabélas emlékeknek köszönhettem, hogy

programja: seregnyi szerző várta, hogy tőle kapjon ígéretet készülő munkája megjelenését illetően vagy segítséget egyéb ügyes-bajos dolgai bukaresti előmozdítására. Tudták, a szavában megbízhatnak, s ha valamit ő sem tud elintézni, azt bizonyára nem is lehet. Nyilván nem magánügyekről volt szó, hanem olyan szerzők munkájáról és munkájukhoz elengedhetetlen dolgok elrendezéséről, amelyek ezen a szinten már a mi romániai magyar közösségünk szellemi életének ügyei voltak.

Különben az egész romániai magyar szellemi élet „ügy” volt a Domokos Géza számára. Az első években is, amikor ki kellett alakítani ennek az új kiadónak a „profilját”, de később is, amikor más központi szakkiadónál egyre jobban szűkültek a kiadási lehetőségek, és a

hogyan egy-egy éves kiadói terv keretében a felső hatóságok is elfogadják őket. Ki nem mondott, de annál következetesebben érvényesített elve volt, hogy ő a Kriterion – a romániai magyar (és nem csak a magyar, hanem egyetemes kisebbségi) szellemi élet – szerzőit és szellemi teljesítményeit képviseli a felettes hatóságok felé, és nem – amint elvárták volna tőle – a felettes hatóságokat és az uralkodó politikai elvárásokat a szerzők felé. Néhányszor alkalmam volt részt venni – egy-egy általam szerkesztett nehezebb kézirat kapcsán – a felettesekkel folytat tárgyalásokon. Kiváló diplomáciai érzékkel, amellyel határozottan és teljes szakmai-ideológiai fegyverzetben érvelt. Érvein túl azonban volt egy még erősebb fegyver: sugallni tudta tárgyalópartnerének, hogy

Hogy e magatartás mögött a céljaiba és a hozzájuk vezető cselekedeteibe vetett hit állt, az az éremnek csak az egyik oldala. A másik oldalon ott áll az ő kiváló kapcsolatépítő képessége. És itt nem csak a magyar (vagy a más nemzetiségű) szerzőkre gondolok, akik mint szakmai grémium álltak a kiadó mellett és mögött. Hasonló kapcsolatokat tudott teremteni a román kortársak felé is. A Kriterion kiadópolitikájának ugyanis fontos része volt a klasszikus és a kortárs román irodalom fordítása a nemzetiségek nyelvére. Karrieristák – mert akadtak ilyenek is – persze kihasználták ezt, hiszen a fordításban megjelent művekért is tisztos honorárium járt, Domokos Géza viszont kihasználta őket és felső kapcsolataikat. Még fontosabb volt azonban az, hogy a román irodalom

jobban besűrűsödött a levegő körülöttünk, készek voltak kiállni mellette, akár a legfelső fórumok előtt is. Ezekből a kiváló román írókból, tudósokból jött létre az a védőháló, amelynek tudatában Domokos Géza igen sok esetben sikerre tudott vinni akár vesztettnek látszó ügyeket is.

Sajnos, ezen a védőhálón a Ceausescu-diktatúra utolsó éveiben már egyre nagyobb lyukak nyíltak. S ami megdöbbentő volt az ő számára is: a megbízható barátok mutatkozók közül sokan eltűntek mellőle akkor, amikor 1989 után átrendeződtek az arcvonalak, s amikor öneki nem csak az álarckor levetett ellenséggel szemben kellett politizálnia, hanem saját egykori szövetségesei ellenében is.

És tegyük hozzá még valamit: politizálnia úgy, hogy közben a kisebbségi magyarság problémáinak megoldását tőle eltérő eszközökkel elkövetők a saját sorainkból hátulról is lőttek rá.

„Emberközeli” képet ígertem, és most veszem észre, hogy egyre csak az „igazgató”-ról beszéltem. Talán nem véletlenül, hiszen számomra a kettő ugyanaz volt. (...)

Néha előfordult, hogy a Kolozsvárra látogató Domokos Géza, a szerzők rohamát túlélve, szintén kijött valamelyikünkhöz. Ilyenkor az egész kolozsvári Kriterion-csapat kint volt, még Máthé néni, a kiadói altiszt és a férje is. Szalonnát sütöttünk, ittuk a Bálint Lajos termelte bort, hallgattuk – aztán együtt énekeltek – Deák Ferenc grafikus barátunk elmaradhatatlan magánszámát, a „Lidi néni”-t. Persze előkerültek a kiadói ügyek is, egy-egy valamelyikünkkel vagy épp Gézával megesett humoros fordulat, amelyet a jó hangulathoz alakítva maga adott elő, és amelyeken aztán velünk együtt ő is tisztázt szívből tudott nevetni. Az ilyen együttlétekre is utalt később Páskándi Géza – rövid ideig a kolozsvári szerkesztőség belső munkatársa –, amikor, már „pesti író”-ként, a Kriterion „kitűnő légkörét” említette.

Ennek a „kitűnő légkör”-nek ő, az igazgató volt a központja, s bizonyára az itt magába feltöltött energiákat is magával vitte az újabb bukaresti csatákba.

A Domokos Géza Egyesület

2011. november 25-én bemutatkozott Sepsiszentgyörgyön az újonnan megalakult Domokos Géza Egyesület, amelynek – a bemutatkozón elhangzottak szerint – „vállalt célkitűzése elsősorban a névadó szellemi hagyatékának, értékrendszerének és -elveinek ismertetése, fejlesztése, illetve ápolása, a kulturális és humanista értékek megőrzése és ösztönzése, a művelődési sokszínűség, a nemzeti önazonosság megőrzése és ápolása mellett, a nemzetiségek, nemzetek közötti párbeszéd, a különböző kultúrák párbeszédének, egymás gazdagításának, kölcsönhatásának támogatása és bátorítása”. Dávid Gyula írása erre az alkalomra született.

Domokos Géza köszöntése hatvanadik születésnapján, 1988-ban, Kolozsváron
(balról jobbra: Fodor Irén, Deák Ferenc, Domokos Géza, Bálint Lajos és Dávid Gyula)

rendszeresen kaptam a kiadótól kenyérmunkát (fordítást, korrektúrát, lektorálást), amivel kipótolhattam a családi költségvetést. Aztán jött egy újabb fordulat éve: 1968, s Géza azt a feladatot kapta, hogy alakítsa ki a legfelső pártvezetés által a cseh-szlovákiai fordulat lázában megígért nemzetiségi kiadó szerkesztőségét. A kiadó-szervezés során aztán engem is bekalkulált a csapatba: a nemsokára Kriterion néven elhíresült kiadó kolozsvári szerkesztőségébe.

Itt ismertem meg közelről: a kiadói munkát közösségi feladatnak tekintő és érte mindent vállaló, „embereit” a bizalom és felelősségmegosztás szellemében igazgató intézményvezetőként, hiszen mint a kolozsvári szerkesztőség vezetőjének, gyakran kellett lejárnom Bukarestbe, s neki is gyakran volt útja Kolozsvárra. Vidéki útjai során mindig sűrű volt a

Kriterionnak kellett felvállalnia mindazt, amit mások le ráztak magukról. Első pillanattól a mi ügyünk volt a *Romániai magyar irodalmi lexikon*, nemsokára a Román Akadémia által „lerázott” néprajzi monográfiák sorozatának kiadása, művészeti, zenei témájú könyvek megjelenítése, majd a Szabó T. Attila egyszemélyes intézményéből született *Erdélyi magyar szótörténeti tár*, a Demény Lajosé által újra-indított *Szekely oklevéltár* vagy a magyar nyelvű szakfolyóiratok hiányát pótló néprajzi, zenetudományi, művészettörténeti, szociográfiai tanulmánykötetek sorozatának összeállítása.

Mi, szerkesztők – eltérő szakirányultságunk és kapcsolataink következtében – a társadalom- és természettudományok széles skáláján szállítottuk az ötleteket és kéziratjavaslatokat, Domokos Géza kiharcolta azt,

igazát, ha kell, önálló magassabb fórumon is kész képviselni. És a tárgyalópartnernek tudták: ezt meg is teszi. A kiadó eredményeire irigy versenytársak és „a párthoz hűséges szerzők” nem is egyszerűen tették fel négy vaskos dossziényi anyagot kitevő jelentéseikben a kérdést: „mit keres ez az ember a vezető szervekben, ki állhat a háta mögött, hogy olyan nyíltan meg merészel nyilvánulni és nem szolgálja a rendszerünk melletti propaganda ügyét?”

Domokos Géza, persze, tisztában volt azzal, hogy adott esetekben kompromisszumokat is kell kötnie. Ezeket azonban soha nem a maga javára, hanem ügyek érdekében kötötte. S amikor a diktatúra összeomlott, volt bátorsága bevallani őket, abban a meggyőződésben, hogy az árán, amit személyileg fizetnie kellett, sokkal nagyobb volt az értéke annak, amit megnyert.

Volt egyszer egy Memorandum

Ágoston Hugó

Kereken tíz évvel ezelőtt, 2001. december 8-án a *Provincia* című folyóiratban megjelent egy dokumentum: egy civil társaság emlékeztetője, jegyzéke, följegyzése, ünnepélyes előterjesztése, nyilatkozata, beadványa. Ez volt a Memorandum. Témája – az ország politikai-területi-közigazgatási felosztása, a Memorandum szóhasználatával: a regionalizálás – azóta is aktuális, égető kérdés, persze a politikai helyzet változásából eredő hőfokingadozásokkal és eltérő politikai, sőt fogalmi megközelítésekben. A Memorandum „Románia regionális átalakításának terveként” született meg, bár inkább volt vitairat, mint cselekvési program. A hatása pedig egészen biztosan sokkal kisebb volt, mint amit szellemi ereje, eszmei jelentősége folytán megérdemelt volna. Ennek okait kielemezni messzire vezetne, talán mindenekelőtt egyfajta keleties megkésettiségről, fáziskülönbségről volt/van szó, amely azóta nemhogy csökkent volna, de még fokozódott.

A dokumentum

Vajon csak a nosztalgia, annak az akkori pezsgésnek most újból feléledő hangulata teszi, hogy ma is elevennek, hitelesnek, mi több, időszerűnek tűnik minden szava, megállapítása és javaslata? És ennek megfelelően kilátástalannak? Most, ha lehet, még több a politológus, mint akkor – talán nem ártana megvizsgálniuk és értékelniük az egy évtizeddel ezelőtt a közéletbe berobbant akciót.

Megpróbálok felidézni néhány többé-kevésbé fontos körülményt a nagy kalandból.

„Memorandum a parlamenthez a romániai régiók létrehozásáról

Mi, e memorandumnak szánt dokumentum aláírói az alábbi – a régiók Romániájának politikai és közigazgatási megalkotását célzó – elképzelések nyilvános megvitatását javasoljuk, egyetértve azzal a vitával, amely európai szinten folyik az egyesült Európa jövőjéről.

Jelen javaslataink Románia harmonikus fejlődését tartják szem előtt, figyelembe véve az ország tartományainak történelmi, gazdasági és társadalmi-kulturális identitását. Felfogásunkban Románia regionális átalakítása tervének semmi köze az elszakadási vagy irredenta törekvésekhez, bármilyen jellegű legyenek is azok. Ezért úgy véljük, hogy minden ilyen megközelítés leegyszerűsítő, és azt a célt szolgálja, hogy diverziós módon meggrontsa azokat az alapos és felelős kövitatkat,

melyek országunk jövőjét az európai tapasztalatok fényében vizsgálják.

Részvételünk az Európai Unió jövőjéről szóló vitában – amely az Uniót olyan föderatív rendszernek tekinti, ahol az alkotmányos alapokkal rendelkező tartományoknak, így Skóciának, Katalóniának, Flandriának, Vallóniának, Bajorországnak stb. megvan a saját helyük –, hozzájárulhat ahhoz, hogy pontosabban megismerjük azokat az intézményi struktúrákat, amelyekbe integrálódni kívánunk. A regionális modell, az úgynevezett közép-szintű kormányzás (meso-government) véleményünk szerint európai identitásunk visszaszerzését szolgálja.

A régiók kialakításában alapelvnek tekintjük, hogy az adminisztratív és politikai hatásköröket területi egységeknek és nem nemzeti vagy etnikai közösségeknek adjuk át; ez utóbbiak a regionális modell alapján politikai és jogi garanciákat élveznek sajátos érdekeik védelmében.

Az a túlcentralizált közigazgatási rendszer, melyet 1989 után szinte változtatás nélkül átvettünk, a korrupciónak és a bürokratizmusnak kedvez, és felerősíti a sok kis egységen alapuló, rendkívül költséges közigazgatás egyébként is meglevő hátrányait. Másrészt a decentralizálás eszméje arra a jogi keretre is vonatkozik, amelyet mind Románia nemzetközi kötelezettségei, mind pedig belső jogrendjének európai jogharmonizációs elemei tartalmaznak.

Olyan közigazgatási reformot javasolunk, amely újfogalmazza a létező területi egységek státuszát, és új politikai-közigazgatási formákat vezet be. Ezek kialakításában a fejlesztési régiók vagy a történelmi tartományok jelenthetik a kiindulópontot.

E tekintetben a régiók székhelyén vagy a tartományi fővárosokban felállítandó regionális tanácsok, illetve tartományi parlamentek létrehozásának megvitatását javasoljuk.

Úgy véljük, a regionális hatóságok politikai, gazdasági és kulturális hatásai mellett – melyeknek gyakorlására a szubszidiaritás elvének és az Európai Unióban alkalmazott normáknak megfelelően kerül sor –, a tájékoztatási politikák radikális decentralizációját is szem előtt kell tartani.

A regionális identitás polgári alapon történő felvállalása az olyan többnemzetiségű régiókban, mint a Bánság, Erdély vagy Dobruzsza, hozzájárulhat azon transzietikus identitásoknak a kialakításához, amelyek alapján meghaladhatók lesznek a szélsőségesen nacionalista nosztalgiák, félelmek, valamint túlhajszolásuk, de a polgári és demokratikus frazeológiát használó bur-

kolt nacionalizmus is.

Az új regionális rendszer kialakítása a politikai rendszer újraalkotását is szükségessé tesz, ami nem valószínű meg a – kidolgozás alatt levő – európai alkotmány alapelveivel összhangban levő alkotmányreform nélkül.

E javaslatok a – kormányzottak egyetértését feltételező kormányzást jelentő – republikanizmus és a részvételi demokrácia elvein alapszanak. Ezért bármilyen szerkezeti átalakulásra vonatkozó döntésnek népszavazás eredményeként kell létrejönnie, amelyet – a helyzetnek megfelelően – regionális vagy országos szinten kell megszervezni, úgy, hogy a lakosság jóhiszemű tájékoztatást kapjon a hasonló európai példákról és az ilyen típusú közigazgatás esélyeiről.

E dokumentumot megküldtük Románia Parlamentje Állandó Bizottságának, a Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Liberális Párt, a Demokrata Párt, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség, a Keresz-

Molnár Gusztáv – „részletesen tanulmányozott” kérdések

ténydemokrata Nemzeti Pártszövetségének, valamint az Európai Parlamentnek és a Régiók Bizottságának.

Kolozsvár, 2001. december 8.

Aláírták:

Antik Sándor

Ágoston Hugó

Bakk Miklós

Mircea Boari

Alexandru Cistelean

Marius Cosmeanu

Caius Dobrescu

Hadházy Zsuzsa

Molnár Gusztáv

Ovidiu Pecican

Szokoló Elek

Traian Ștef

Daniel Vighi”

A hely: a Provincia

A *Provincia*, ez a fantasztikus kalandnak beillő erdélyi folyóirat „közös fórumként” indult, azonos szöveggel román és magyar nyelven, „hogy a polémiák korszakából átlépünk a párbeszéd korszakába”. Kezdeményezője, spiritus rectora, legképzettebb szerkesztője és ideológusa kétségtelenül Molnár Gusztáv filozófus és politológus volt, a jeles román irodalomkritikussal, Alexandru Cisteleannal kettlen voltak felelős szerkesztők. A folyóirat első számában jelent meg, 2000 áprilisában – szintén főleg Molnár Gusztáv

kútfejből – A *Mit akarunk* című programszöveg.

Mit akarunk

„Eljött az ideje egy közös fórum megteremtésének az erdélyi és bánsági nyilvánosságban, amely a viták korszakából átlép a dialógus korszakába. Vállaljuk ennek a kezdetnek a felelősségét, mert meg vagyunk győződve arról, hogy térségünk eddig szigorúan szétválasztó történelme az egymást erősítő és nem egymással szembenálló különbségek találkozási pontjává tehető.

A múlttal előítéletek és gátlások nélkül akarunk szembenézni. De nem szeretnénk, ha a múlt magyarázatát híján, vagy manipulációk eszközével szolgálva elzárna előlünk a jelen alternatíváit. A másikban partnert akarunk látni: az eszmékben, a cselekedetekben és a mindennapi együttélésben. Nem akarjuk, hogy a mi provinciánk ezután is egy harmadrangú ország másodrangú tartománya legyen.

Adrian Năstase – „nem hiszek a véletlen egybeesésekben”

Azt akarjuk, hogy Erdély centrummá váljon. Nem mások fölött, hanem egyensúlyban és partnerségben más centrumokkal.

Olyan Erdélyt akarunk, amelyben a vallási, etnikai, kulturális különbségek kölcsönösen kiegészítik egymást, az egész térség javára. Nem akarunk újjáéleszteni – és még kevésbé kiváltani vagy támogatni – valamiféle helyi érdekű, a román, magyar és német különbség fölötti vagy éppenséggel e különbségek ellen irányuló transzilvanizmust. Európai erdélyiséget akarunk, amely ezeket az eltérő hagyományokat és identitásokat modern, az egységessülő Európa szellemiségéhez közelítő konzociatív rendszerbe tudja foglalni.

2000. 06. 01.

A szerkesztőbizottság

Ádám Gábor (adminisztrátor), Ágoston Hugó, Bakk Miklós, Mircea Boari, Al.

Cistelean (felelős szerkesztő),

Marius Cosmeanu, Caius

Dobrescu, Sabina Fati,

Hadházy Zsuzsa (lapszerkesztő),

Könczey Elemér (művészeti szerkesztő),

Marius Lazăr, Molnár Gusztáv (felelős szerkesztő),

Ovidiu Pecican, Traian Ștef,

Szokoló Elek, Daniel Vighi.”

Érdekesek és magas színvonalúak voltak a lap cikkei (Molnár Gusztáv mellett

Bakk Miklós és Szokoló Elek voltak, a belsők közül, a fő magyar szerzők; a románok közül Al. Cistelean mellett Caius Dobrescu és Ovidiu Pecican, de sorolhatnék más neveket is), a legérdekesebb azonban mégis a két nyelven azonos szöveggel megjelenő lap szerkesztése, annak szellemi és érzelmi kalandja volt. Megérte!

A. Năstase börtönnel fenyeget

A *Memorandumot* a sajtóban élénk érdeklődés, de még inkább felháborodott elutasítás fogadta. Főleg a nemzeti (kommunista) sajtó méltatlankodva követelte a számonkérést, az aláírók megbüntetéséig – bizony, a bebörtönzéséig – elmenően. Hivatalosan állást foglalt Adrian Năstase kormányfő is, válaszában a *Memorandum* sablonos „elitlése” mellett kilátásba helyezte: „Úgy vélem, figyelmesnek kell lennünk, persze megrekedhetnénk mindenféle vitákban a legkülönfélébb kérdésekről, félretéve mindazt, ami fontosabb a társadalom számára. Itt van tehát ez a csoport, amelyben egy magyar állampolgár, azt hiszem, román állampolgársága is van, Molnár úr, részletesen tanulmányozza Magyarországon ezeket a kérdéseket, utána meg idejön Romániába, elmagyarázni nekünk a fejleményeket ezeken a területeken; mellette a Provincia folyóirat egyes tagjai is, valószínűleg jóhiszeműen, meg szeretnék vitatni bizonyos kérdéseket. Azt hiszem azonban, számunkra fontosabb nagyon komolyan más problémákra összpontosítanunk (...), hogyan hozzuk be a lemaradást az Európai Unióhoz való csatlakozás folyamatában, hogyan sikerül csatlakozni az Észak-Atlanti Szövetséghez.” Ha meggondoljuk, kis híján mi-ben akadályoztuk meg a román kománnyt!...

A miniszterelnök hozzátette: „Fontos megértenünk, hogy a politikában semmi sem véletlen, és ahogyan karácsonykor általában petárdákat használnak, ugyanúgy ennek a felvetésnek akkor kellett megjelennie, amikor párbeszéd, vita van előkészületben, amikor a külföldi magyarokra vonatkozó státustörvényről beszélnek. Nem hiszek a véletlen egybeesésekben, s ha emlékeznek, júliusban beszéltem a propaganda erőfeszítéseiről az autonómia, a regionalizálás, a provincializálás tekintetében, egy olyan egymásutánosságban, amely a kollektív jogoktól elvezetett volna a több szintű autonómiáig. (...)” Már-már elismerő értékelés...

Végül: „Tehát mindezek a dolgok előreláthatóak voltak, és rámutattam, miért kell elkerülnünk a csapdát, hogy vitázni kezdünk, én

pedig most megígérem, hogy ez az utolsó alkalom, amikor ezekről a kérdésekről beszéllek. A provinciások tulajdonképpen ezt a vitát óhajtják. Hagyni kell őket, hogy vitázzanak, amennyit akarnak; könyveket, cikkeket írjanak. Abban a pillanatban azonban, amikor akcióba kezdenének, kétségteletlenül a törvény alapján fogunk ítélni, és ha szükséges, közbelépnek az állam intézményei.” Nos, nem volt szükséges, azt viszont kétségteletlenül tartom, hogy a Provincia tagjait azóta is – hogy is mondjam – kitüntetett érdeklődés övezi bizonyos megfigyelői körökben.

A vége elmarad

A vita, a tevékenység azonban csakhamar a mi körökben belül is megszűnt.

A kérdés nem az, hogy miért fulladt ki a lap harmadfél év alatt (elsősorban természetesen anyagi okokból, egyre nehezebb volt cikkeket szervezni, és kevesünknek volt a lapnál a főállása – szegény-szegény Hadházy Zsuzsa! –, és hát a „polémiák és a párbeszéd” is átköltözhetett, ha inkoherebb és felzárkóztatóbb formában is, a virtuális térbe), fontosabb lenne elemezni, hogy miért nem „ütött át” a programja. Erre történetek kísérletek, bevallom, kedélytelenül és futólag olvastam őket.

Azt hiszem, egyszerűbb kimondani, hogy az a program, az a „mit akarunk” megalapozatlan reményre támaszkodott. Ez nem csak az idézett miniszterelnöki beszéd, de most már a tíz év tapasztalata alapján is elmondható.

Nem, úgy látszik, „térségünk eddig szigorúan szétválasztó történelme” nem tehető „az egymást erősítő és nem egymással szembenálló különbségek találkozási pontjává”.

Igen, sajnos „a múlt magyarázat híján, vagy manipulációk eszközével szolgálva elzárja előlünk a jelen alternatíváit”. És hiába nem akartuk, hogy „a mi provinciánk ezután is egy harmadrangú ország másodrangú tartománya legyen”, az lett, az maradt.

Nagyon valószínű, hogy a megváltozott valóságban, sűrűsödő gondjaink közepette az „európai erdélyiség”, amelyben „a vallási, etnikai, kulturális különbségek kölcsönösen kiegészítik egymást, az egész térség javára”, nos, minden látszólagos apró sikerei ellenére provinciális memorandista álom maradt.

Túl bonyolultak és túl gyorsak a változások, túl katólikus hozzá a világ. Nem érettek hozzá a körülmények. Talán mi magunk sem vagyunk eléggé érettek hozzá.

De a *Provincia* kalandja után mindenképpen érettebbek vagyunk, mint azelőtt.

Eszményképek, pusztítások

Tálibok
Pannóniában

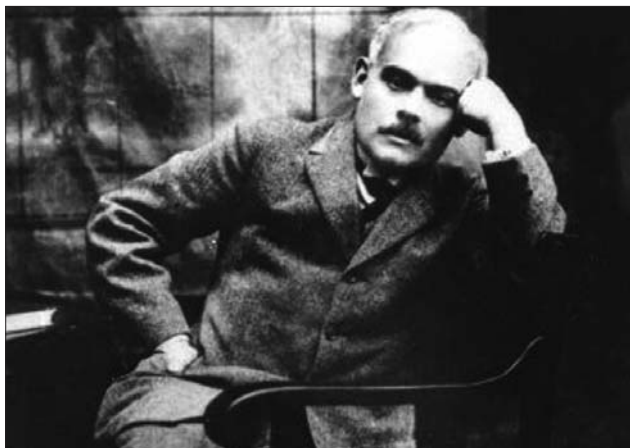
Vásárhelyi Mária

Amikor Afganisztánban az ezredfordulón a tálibok átvették a hatalmat, a kormány elrendelte az országban található összes nem mohamedán műemlék és szobor elpusztítását, és a széles körű nemzetközi tiltakozás ellenére kezdetét vette a kulturális emlékek megsemmisítése. Afganisztán, amely évszázadokon keresztül négy évezredes múltra visszatekintő kultúra – a kínai, a hindu, a buddhista és az iszlám – kincseinek kimeríthetetlen tárháza volt, az elmúlt két évtizedben kulturális sivataggá vált. Az 1979-es szovjet megszállással vette kezdetét a kulturális értékek rombolása, a '90-es évektől fellángoló belső vallási és etnikai háborúkkal folytatódott, a 2001-es tálib hatalomátvételt követően pedig véglegessé, mindörökre visszafordíthatatlanná vált a pusztítás. A pakisztáni menekülttáborokban nevelődött iszlám fundamentalista tálibok célja az volt, hogy megsemmisítsék az országot az idegen kultúráktól és ezek hatásától, ezért rendelték el mindazon műkincsek megsemmisítését, amelyek nem az iszlám szellemiségében születtek. Így váltak a pusztítások áldozatává többek között a világörökség részévé nyilvánított, másfél ezer évvel ezelőtt sziklafalba faragott, egyedülálló emlékek, a hatalmas álló Buddha-szobrok is. A tálibok puskákkal, harckocsikkal, ágyúkkal, aknavetőkkel támadtak a műemlékekre, hatalmas fizikai erőbevetéssel irtották ki saját nemzeti kultúrájukat. A kulturális örökség ideológiai szempontok által motivált tárgyi-fizikai megsemmisítésének nálunk Európában is komoly hagyományai vannak, könyvégetésre, műkincsrombolásra, vallási, etnikai közösségekhez kötődő szimbólumok megsemmisítésére nemcsak a középkorban, hanem még a XX. században is akadt példa. Napjainkban azonban az ún. fejlett világban az efféle brutalitás nem elfogadható. Ideológiai megfontolások által vezetve Európában az elmúlt évtizedekben nem próbálták egyes etnikai, vallási vagy más közösségekhez kötődő kultúrákat fizikailag megsemmisíteni, a szellemi értékek és örökségek felszámolására azonban történtek kísérletek. Ilyen kísérlet szemtanúi lehettünk az elmúlt másfél évben Magyarországon is. Az orbánizmus a politikai és kulturális talibanizmus európaizált változata. Az elmúlt másfél év ebben a vonatkozásban nem szolt egyébről, mint közös politikai és kultu-

rális örökségünk megsemmisítéséről. A jobboldal azon törekvése, hogy – Illyés Gyula finom megfogalmazásában – a baloldalt és a liberálisokat kitessékelje a nemzetből több mint egy évszázados hagyományra tekint vissza. A kirekesztés a nemzetből már a századfordulón is mindazokra vonatkozott, akik a „haza és haladás” fogalmait nem egymást kizáró, hanem egymással összeegyeztethető, együtt megvalósítható ideának gondolták. Amint Litván György írja, a „kitessékelés” nemcsak a polgári radikálisokra vonatkozott, hanem az egész akkori baloldalra; nemzetietlennek, hazaárulónak, hazátlan bitangnak bélyegezték a szociáldemokratákat éppen úgy, mint az agrárszocialista szegényparasztok mozgalmait, a társadalmi betegségeket feltáró társadalomtudósokat éppen úgy, mint az új utakat kereső írókat, költőket és más művészeket. A nemzet nevében „fő-fő kitessékelők pedig, a nemzeti koalíció pártvezérei, igazi történelmi nevek viselői voltak: Kossuth Ferenc, Apponyi Albert, Andrássy Gyula.” (Litván György: *Magyar gondolat – szabad gondolat*, Osiris Kiadó, Budapest, 2008.) „...közvetlen az idő, amikor a hazaáruló jelző megsemmisítő lesz ebben az országban” – írta Jászi Oszkár 1907-ben, és „Vagyok olyan jó magyar, mint bárki. Csak az országos eszeveszettség idején kell magyar írónak ilyen gyanúsítások ellen védekezni. Nem hazaárulás, ha a magyar kultúrviszonyok valakit nem elégitenek ki. Sőt ez a legmagasabb hazafiság. Mert jeleníti azt, hogy ez országot a legnagyobb szerűbbek között akarja látni az ember” – reagált a hazaárulás sokszor ismételtgetett vádjára Ady Endre. Ugyanettől az eszeveszettségtől szenvedtek a húszas-harmincas években szellemi-művészeti életünk legjobbjai, és erről ír Márai sokat idézett 1944-es Naplójában. „Ahhoz, hogy Magyarország megint nemzet legyen, megbecsült család a világban, ki kell pusztítani egyfajta ember lelkéből a »jobboldaliság«-kalmejt, a »liberalizmus«-valamit; a tudatot, hogy ő, mint keresztény magyar ember előjogokkal élhet a világban (...) joga van tehetség és tudás nélkül jól élni, fennhordani az orrát, lenézni mindenkit, aki nem »keresztény magyar«, vagy »úriember«. S ez a fajta soha nem tanul. (...)» (Márai Sándor: *Napló*, 1944.) És ez az eszeveszett, pusztító gyűlölet tizedeli a kortárs kultúra értékeit napjainkban is. A kormányzó pártok kultúrával kapcsolatos attitűdjeinek egyetlen jól kitapintható vezérfonala az elmúlt évtizedekben megszületett baloldali, liberális vagy egyszerűen csak nem „fideszes” szellemiségű értékek és kulturális intézmény-

nyek lerombolása. A folyamat valójában már a 2006-os, elsöprő Fidesz győzelmet hozó önkormányzati választásokat követően megkezdődött a vidéki színházak szétverésével, mintegy példát mutatva, hogy hogyan lehet néhány hét alatt lerombolni évtizedek alatt felépített, magas művészi színvonalon teljesítő, jól működő alkotóközösségeket. A 2010-es választási győzelmet követően – a szimbolikus politika világából a tettek mezejére lépve – teljes fordulatszámra kapcsolt a rombolás. Nem nehéztüzérséggel, kézigránatokkal, baltával és kalapáccsal, hanem a szakmai és művészi teljesítménytől teljesen független, politikai indíttatású kirúgásokkal és kinevezésekkel, forrásmegvonásokkal, a működési feltételek jogi vagy anyagi ellehetlenítésével, a baloldali és liberális szellemi elit elleni lejárató kampányokkal. Gyakorlatilag nincs olyan szegmense a magyar tudománynak és kultúrának, amelyen ne mutatkoznának a pusztítás nyomai. A teljesség igénye nélkül; a haló poraiból éppen csak éledező operajátsz-

Jászi Oszkár – „vagyok olyan jó magyar, mint bárki”

szétűlése, a művészeti élet színé-javát tömörítő Széchenyi Művészeti Akadémia működésének ellehetlenítése, az elmúlt években ismét feltámadni látszó magyar filmművészet padlóra küldése, az alternatív színházak működési feltételeihez szükséges források elvonása, évtizedek óta megjelenő tudományos és kulturális folyóiratok tönkretétele, a *Magyar Rádió* és a *Duna Televízió* kulturális arculatának szétverése, társadalomtudományi kutatóintézetek és műhelyek felszámolása, és a sor napestig folytatható. A parlamentben a politikai uborkafára felkapaszkodott, ostoba és műveletlen senkik hazaárulózzák, gyalázzák a magyar szellemi örökség és a kortárs kultúra legkiválóbbjait, koncepciók eljárással, koholt vádakkal, lejárató kampányokkal próbálják diszkreditálni a tudomány, kultúra és a művészet nemzetközileg elismert, autonóm személyiségeit. A sértett középserül tört a tehetség és a teljesítmény felett. A Kossuth tér 1944-es arculatának rekonstrukciója, József Attila és Károlyi Mihály szobrának el-

távolítása hadüzenet a köztársaságnak és a nemzeti kultúrának! Károlyit felelőssé tenni Trianonért nem egyszerű történelemhamisítás, hanem politikai aljasság! Őt azért gyűlölik a hatalom mai birtokosai, mert olyan önzetlen példát, amelynek a kapzsi és harcos jobboldali politikai elit mindig is híján volt. Az arisztokrata Károlyi konzervatív politikusként indult, ám szembeállva a félféudális viszonyok között sínylődő, a végsőkéig kizsákmányolt népmororával, a Magyarországon élő nemzeti kisebbségek jogfosztott helyzetével és a magyar szupremácia elvének fenntarthatatlanságával, földosztást, általános választójogot és az itt élő nemzeti kisebbségek egyenlőségét követelte. És saját földbirtokainak felosztásával járt elől jó példával. Jobboldali, konzervatív arisztokratából lett a magyar baloldali-liberális progresszív szimbolikus alakja. Ezzel érdemelte ki a jobboldal szűnni nem akaró heves gyűlöletét. Amilyen szívósorító a Köztársaság teret körbejárva látni a táblákon áthúzott köztársaság szót, ugyanolyan fáj-

dalmas a nagyszerű Károlyi-szobor sötétbe borulása. A József Attila-szobor eltávolításának ötlete a hatalomtól megrészegült, műveletlen és tudatlan kormánypárti elit tobzódása, ékes bizonyítéka annak, hogy a nemzeti kultúra semmit nem jelent számukra. A jobboldali sajtó József Attila-ellenes kirohanásai ugyancsak a húszas-harmincas évek őcska, primitív, kultúraellenes „táborokba gyűlt bitangjainak” hangját idézik. Az immár óvodákban és bölcsődékben is előfizegetett, nagytőkés által pénzelt, szélsőjobboldali *Magyar Hírlap* publicistája szerint a „proletárköltő felnőtt korában nem nyomorgott (...) nagytőkések pénzelték (...) könnyelműen szórta a pénzt”. Ennél is rémisztőbb az önmagát a fiatal konzervatív jobboldallal azonosító *Mandiner* blog – szokás szerint álnév alatt megjelenő – szerzőjének ostoba, pökhen-di, mélységes műveletlenségéről tanúbizonyságot tévő, cinikus írása „az életét végig-rinyáló” „16-17 éves pattanásos nagykamások kedvenceként” aposztrofált költőről. És József Attila még olcsón

megússza, ahhoz a szitokáradathoz képest, amellyel a jobboldali sajtó Ady Endrét halmozza el, aki József Attilánál is kíméletlenebb kritikus volt a korabeli jobboldal „úrnak, magyarnak egyként rongy” mentalitásának. A kormánypártok köré gyűlt politikai és kulturális elit ma éppen úgy sajátítja ki és kopatja el a nemzet és haza fogalmát, ahogyan az elmúlt évszázadban szellemi elődeik tették. Ugyanez történt 1998 és 2002 között a polgár fogalmával, jóllehet kevés dolog áll távolabb tőlük, mint a polgári mentalitás, és kevesebben ártottak többet a magyar tudománynak és kultúrának, mint a most regnáló hatalom. Miközben nemzetéről, hazáról, hagyományról papolnak, jól láthatóan éppen számukra nem jelentenek semmit e fogalmak, esz-közök csupán diktatórikus uralmi céljaik eléréséhez. A magyar baloldal és a liberálisok hosszú időre jóvátehetően bűne pedig, hogy évszázada hagyják magukat kirekeszteni a nemzetből és a hazából. Szellemi restségből, gyávaságból vagy valamiféle meghatározhatatlan gyökerű büntudatból leszegett fejjel tűrik, hogy elvittassák tőlük magyarságukat, a haza és a nemzet iránti elkötelezettségüket. Ez a megosztó, gyűlölködő, kirekesztő politika vezette a XX. század legsörnyőbb tragédiáiba az országot, és ez tartja össze az orbánista jobboldalt ma is. Egy tízmillió kis ország, amely egy évszázada képtelen együtt élni önmagával, folyamatosan háborúban áll környezetével, és a megoldások helyett ismét az ellenségkeresés, a „mi és ők”, „magyarok és idegenek” „nemzetiek és hazaárulók” kilátástalan zsákutcájában bolyong. Az önfelszámolás számtalanszor megélt pusztító örvényébe rángatta vissza Magyarországot az orbánizmus. „...amíg ezeknek szavuk vagy befolyásuk lesz, addig Magyarország nem lesz nemzet” – írta Márai 1944-ben, és szavai a mai jobboldalra éppen úgy érvényesek. Eljött az ideje, hogy a baloldal és a liberálisok – ha útját akarják állni a politikai és kulturális talibanizmus végső győzelmének – ne csak mondják, hanem el is higgyék Ady szavait, hogy vannak olyan jó magyarok, mint bárki.

Európa
és Bănel Nicolîță

Ramona Ursu

adevărul

Bănel Nicolîță a legkedvesebb román számomra. A múlt héten a Saint-Étienne öltözőjében a világ minden földrészéről való emberekből álló egész csapat skandalálta a nevét. Hogy került Bănel

oda, Európa szívébe? Közülünk a legtöbben a nulláról indulunk az életbe. Bănel minuszról indult. Apa nélküli roma családból, nyomorból. Minden lépést megtett. Nem várt segítséget senkitől. Nem voltak gazdag szülei, akik autót, iskoláztatást fizessenek neki, és biztosítsanak számára egy langyos állást. Semmit sem kapott ingyen senkitől. Csak két lába, két keze és egy kis tehetsége volt. Bănel nem született csillaggal a homlokán, vele született tehetséggel. Futott! Előbb Făurei poros grundjain, disznók és szemétdombok között. Utána Brăila sáros pályáin. Aztán a Steauához került. Ott annyit futott, mint egy egész falu egy életen át. Nem tetováltatta magát, nem járt cuncimókusok után, nem éjszakázott klubokban. Miközben Mutu nemzedéke bárkaszalain táncolt, Bănel futott. Az egész ország csak nevetett rajta. Olcsó tréfák cél-táblájává tettük. A klubtulaj megalázta. A stadionok közönsége ketrecből szabadult gibbonok banánjaival csúfolta és szitkaival gyalázta. Bănel hallgatott és futott. És maga mögött hagyott egy egész országot. Így jutott a Saint-Étienne-hez. Ahol azt teszi, amihez a legjobban ért. Fut. Hová? Az élete után. Az álmaiért. A maga útján. Miért? Előbb egy téglaházért, amelyet az édesanyjának ajándékozott. Aztán a testvéreért, akiket felöltöztetett. Végül önmagáért. Románia ugyanúgy indult, mint Bănel. Mí-nuszról. Sok minuszról. Hogy is indulhatott volna másként, fél évszázad kommunista elvadultság után. De sohasem futott. Bevette a fejébe, hogy egy kiválasztott nép. Hogy neki minden kijár. Hogy úgy kell élnie, ahogy a német, a francia vagy a spanyol él, holott szinte mindig a kispadon ül. Néha-néha rúgott véletlenül egy gölt. S akkor karóval sem érte fel senki az orrát. Elcsípett egy nem remélt át-igazolást Európa nagy csapatába. Ám az első kapaszkodón köhögni kezdett. Halált jövendőlt. Esik az euró, összeomlik az Unió! Méregbe jön és felfújja magát, amikor más gibbonok gúnyt úznak vele, cigányokkal, kol-dusokkal cukkolják. És minden idejét azzal tölti, hogy ezt a témát kommentálja. Ha néhány másodpercig sikerülne elfelednünk azt a pretenciánkat, hogy kiválasztott nép vagyunk, hogy minden román kebelben egy Eminescu szíve dobog, és fejünkön mindannyian Mihai Viteazul fővegét viseljük, akkor megértenénk. Ha néhány másodpercig a tükörbe tudnánk nézni, és épp olyanoknak látnánk magunkat, amilyenek vagyunk, megértenénk, hol van a helyünk, és mit kell tennünk, hogy egy fokkal feljebb jus-sunk. És elkezdենék futni. (Fordította: K. B. A.)

Kamatterhek átvállalása

Czedly József

A *Hivatalos Közlöny* december 5-i. 857. számában jelent meg a Finanszírozások, Garanciák és Biztosítások Minisztériumok Közötti Bizottságának (Comisia Interministerială de Finanțari, Garanții și Asigurări) 165/2011 sz. határozata a vállalkozások kamatterheinek részleges átvállalásáról. A 2012. január 1-jével érvénybe lépő és 2014. december 31-ig hatályos jogszabály célja az Európai Bizottság 2006-ban hozott, a minimis jellegű támogatásokról szóló szerződés 87. és 88. cikkelyében foglalt rendelkezések Romániában történő alkalmazása. Ennek alapján mindazok a vállalkozások (lehetnek ezek kis-közepes vagy nagyvállalkozások) melyek 2006. január 1-je után beruházási hitelt vettek fel, igényelhetik kamatterheiknek részleges átvállalását.

A támogatási rendszer lebonyolítására a Román Export-Import Bankot, az Eximbankot jelölték ki, ennek a feladata, az állam nevében, a különböző bankoktól felvett vállalati beruházási hitelek kamatterhei átvállalásából származó támogatások kifizetése. Ezeknek összértéke 40 millió lej, évekre felbontva: 2012=14, 2013=14, 2014=12 millió lej, hozzávetőleges számítások szerint a három év alatt 1600 vállalkozás részesülhet kamatterheinek részleges átvállalásában. Az évi támogatások összegét egyenlő módon osztották fel évnegyedekre, egyes időszakokban fel nem használt összeget át lehet tenni a követ-

kező évnegyedre, illetve a következő év első évnegyedére.

Támogatásban részesülhetnek mindazok a vállalkozások melyek:

a) nincsenek válságos pénzügyi helyzetben az Európai Bizottság által megállapított kritériumok alapján;

b) amennyiben állami támogatás visszaszolgáltatására voltak kötelezve, ezt teljes mértékben teljesítették;

c) nincsenek mint vádlottak perben a Pénzügyminisztériummal, az ANAF-fal, az AVAS-sal vagy az Eximbankkal;

d) két előző és a folyó évben nem részesültek összesen több, mint 200.000 euró értékű minimis támogatásban,

beleértve az Eximbank által nyújtott támogatást is (a közúti szállítással foglalkozó vállalkozások esetében a határérték 100.000 euró);

e) nincs hátrálékos adósságuk az általános állami költségvetéssel (bugetul general consolidat) szemben;

f) nem szerepelnek hátrálékos összegekkel a Banki Kockázatok Központi Kimutatásában (Centrala Riscurilor Bancare – C.R.B.);

g) nem észleltek velük szemben nagyobb jellegű kifogásokat a csekkek és a váltók kezelése szempontjából;

h) nem folytatnak ellenük, fizetéseképtelenség miatt, felszámolási eljárást.

Nem részesülhetnek beruházási hitelek kamatterhei-

nek támogatásában a következő vállalkozások:

– halászzalattal és vízben való tenyésztéssel (akvakultúra) foglalkozók;

– mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával, feldolgozásával, marketing-jével tevékenykedők;

– szénipari vállalkozások;

– azok a tevékenységek melyek előnyben részesítik nemzeti termékek felhasználását, importált anyagokkal/árakkal szemben;

– fegyverek gyártásával foglalkozók;

– szerencsejátékokkal, alkohol- és dohánytermeléssel és -forgalmazással, ingatlanokkal kapcsolatos ügyletekkel foglalkozók;

– közúti teherszállításra

használt járművek mások számára szánt beszerzése,

– 8-nál kevesebb személy szállítására használt járművek beszerzése;

– posta és futárszolgálat;

– reklám és piackutatás, bérbeadás és lízing, detektív- és őrző tevékenység;

– számviteli és tanácsadói tevékenység ha irodaházak építésére, beszerzésre, feljavítására, berendezésére vonatkoznak.

A kamattámogatást a lejtben felvett hitelek után adja, értéke nem haladhatja meg a támogatási kérelem beadása előtti évnegyed kamatterhének 50%-át. Nem támogathatók a késedelmi és büntetőkamatok. Az igényelt támogatás csak a kérelem beadása előtti évnegyed kamatterheire vonatkozhat, azon időszakokra, amikor a kérelmező megfelel a jogsza-

bályban előírt feltételeknek. A támogatást lehet egy vagy több beruházási hitel kamatterheinek átvállalására igényelni. A támogatásokat az évnegyedre meghatározott költségvetési kereten belül, egy, a jogszabály mellékletében feltüntetett pontértékek nagyságrendi sorrendjében ítélik meg. A pontértékeket az alábbi kritériumok alapján határozzák meg:

A kamatterhek részbeni átvállalására vonatkozó kérelmeket az Eximbank területi fiókjaihoz lehet beadni, az évnegyed lejárta után. A kérelmet és a mellékelt okmányokat nem lehet postán elküldeni. A kérelmek benyújtásának határideje 5 munkanap, az évnegyed lejárta utáni 15 naptári nap elteltével. A kérelmezőknek folyószámlát kell nyitni az Eximbanknál.

Tevékenységi kör	Számításba vett pontérték
1. Tevékenységi kör	
- ipar	4
- építkezés	3
- kereskedelem és szolgáltatások	2
- szálloda és vendéglőipar	1
- más egyebek	0
2. Az igénylő kivételes tevékenysége	
(export az összforgalom százalékában)	
- több mint 50%	5
- kevesebb mint 50%	2
- nincs exporttevékenység	0
3. Beruházás jellege	
- korszerűsítést, kibővítést előirányzó beruházás	2
- helyettesítésre szolgáló beruházás	1
- más jellegű beruházás	0
4. A beruházás hozzájárul	
a környezetvédelemhez	
- igen	1
- nem	0
A megállapított pontérték nem haladhatja meg a 12-t.	

Ismerjük meg az új polgári törvénykönyvet (10)

Tudnivalók a telekkönyvi jogról

Deák Levente

Az új polgári törvénykönyvet hatályba léptető 2011. évi 71. törvényben (a 2011. június 10-i *Hivatalos Közlöny*-ben) még nagyon sok olyan előírást találunk, amelyek ismerete nélkül a törvénykönyvnek hol részletező, hol csak keretszabályai nem igazán érthetőek, legalábbis ebben az átmeneti periódusban nem, amikor hol a régi, hol az új szabály vagy törvény alkalmazandó. A miniket ebben az írásban érdeklő szabályokhoz kapcsolódóan, példaként említem a 71. törvény 230. szakaszának aa) pontjában foglaltakat, amely a törvénykönyv életbe léptetésével egy időben kifejezetten hatályon kívül helyezte a 2005. évi 247. törvény X. fejezetében olvasható, a területek jogi forgalmának eddigi szabályait. Továbbá, a már említett 230. szakaszban egy másik pontjában, nevezetesen a g) pontban (nem kis meglepe-

tésünkre) azt találtuk, hogy a már ismert 2011. október 1-jén hatályát veszítette az 1938. évi 115. törvényrendelet, ismertebb nevén, a régi telekkönyvi törvény, miután az 1996. évi 7. kataszteri törvény (az új telekkönyvi törvény) ezt addig tartotta volna hatályban, amíg az új kataszteri rendszer bevezetésével az ország egész területén nem végeznek.

A 71. törvény különben az 1996. évi kataszteri törvényt is alaposan módosította, például annak az 58. szakaszban 1–4. bekezdéseit, amelyek – egyebek mellett – továbbra is a régi telekkönyvekbe engedélyezik az ingatlan-nyilvántartási bejegyzések (betáblázás, ideiglenes beírás, bejegyzés) eszközölését ott, ahol ezeket eddig is vezették, és csak ott kerül majd sor az 58/1. szakaszban foglaltak szerint az új telekkönyv megnyitására, ahol ilyen telekkönyv nincs, vagy ha van is, az használhatatlan, továbbá, ha ezek

az Országos Ingatlan-nyilvántartási Ügynökség levéltárában nem fellelhetők. A birtokomban lévő szöveggyűjtemény szakavatott szerkesztői lapalji megjegyzést is fűztek a fenti szakaszokhoz, arra figyelmeztetve jogász és nem jogász olvasót, hogy a Legfelső Semmítő- és Ítélszék Egyesített Szekciói a 2005.évi XXI. jogegységi döntésükben (a 2006. évi 225. *Hivatalos Közlöny*-ben) kimondták: a telekkönyvi pereket – a betáblázás engedélyezéséért indítottakat és a telekkönyvi bejegyzések kiigazításáért indítottakat –, ha a valamilyen dologi jogot megszerző vagy létesítő jogügylet kelte az 1996. évi 7. kataszteri törvény előtti, a pereket az 1938. évi 115. törvényrendelet alapján kell megoldani. Ez – szerintem – továbbra is kötelezően követendő szabály marad, még akkor is, ha a telekkönyvekkel kapcsolatos előírások bekerültek az új polgári törvény-

könyvbe, ennek a javakról szóló III. könyvébe, közelről ennek a telekkönyvekkel foglalkozó VII. címébe, a 876. és következő szakaszokba.

Egyetlen törvényismertetőbe nem fér bele valamilyen, a törvénykönyvbe bekezdett szabály. Ezért válogatnom kellett. A 885. szakasz mondja ki azt, hogy az ingatlanok feletti dologi jogok a felek között és harmadik személyekkel szemben csak a telekkönyvi bejegyzés (betáblázás) nyomán szerzhetők meg, a bejegyzés alapján szolgáló jogügylet vagy tény alapján, mindez akkor, ha a jogszabály (a törvény) másként nem rendelkezik. A kivételeket a 887. szakasz sorolja: betáblázás nélkül szerzhető meg a dologi jog, ha ez öröklésből, ha természetes növedékből (accessiune naturala) származik, ha kényszervégrehajtás nyomán szerezték meg, valamint közhasznú kisajátítás alapján, nemkülönben más,

a törvényben kifejezetten előírt esetben.

Még nem említettem a 877. szakaszban foglalt fontos, elvi jelentőségű szabályt, mely szerint az ingatlanok feletti dologi jogokat, amennyiben ezeket a telekkönyvbe bejegyezték, telekkönyvi jogoknak nevezzük. (Drepturile reale imobiliare înscrie în cartea funciară sunt drepturi tabulare). Nem kevésbé fontos a 888. szakaszban az a felsorolása, amely tisztázza, hogy mely dokumentumok, aktusok alapján történik maga a betáblázás, ennek bármelyik formáját értve ez alatt. Ezek: a közjegyzők kiállított, általuk hitelesített közokiratok, a jogerős bírósági határozatok/ítéletek, az örökös bizonyítványok, valamint a különféle közigazgatási hatóságok által kiállított/kibocsátott iratok, ha ezt a törvény, a jogszabály így írja elő. (Például a jövételi törvények alapján kiállított birtoklevelek, a prefek-

tus végzései, az ingatlan feletti tulajdonjogot visszaállító aktusok, egyebek.) A felsorolásból kimaradtak a magánokiratok, tehát minden olyan esetben, amikor ingatlan feletti dologi jogot szerzünk, készítsünk közokirati formában szerkesztett adásvételi, tartási, ajándékozási, más módon szerződést közjegyzői irodában.

Fontos tudni azt is, hogy az új polgári törvénykönyv szabályozza az elővételi jogot is. Az elővételi jogot maga a törvény írhatja elő, de szerződésbe (egyezménybe) is bele lehet foglalni. Az erdőtulajdonosok figyelmét külön fel kívánom hívni a Ptk. 1746. szakaszában tételesen szereplő elővételi jogra, ami a társtulajdonosokat és a terület szomszédait illeti meg, ebben a sorrendben. Ez tehát az erdőkre vonatkozóan már hatályban is van, az eljárás szabályait pedig a már említett 1730. és következő szakaszokban találják meg.

Nagy mell: irigykedjünk?

A férfiak abszolút előnyként gondolnak a nagy mellekre, a nők is irigylik azt, akiknek jó hatalmas mellei vannak, de a nagy mellűek többsége inkább a dolog árnyoldalát látja. Az előnyöket nem kell magyarázni, de a hátrányokat kevesen látják: fájdalmas, kényelmetlen, kihívó.

A nagy mellű nők többsége panaszoktól hátfájdalomra: van, aki csak speciális sportmelltartót hord a hétköznapokon is, és van, aki küzd a normál melltartóval, de estére megfájdulnak tőle a mellei. A legáltalánosabb panasz a hátfájás, melynek oka a túl nagy súly a mellkason. A nők egyre növekvő mellméretével arányosan egyre nő azok száma, akiknek életét örökös nyak- és hátfájás rontja el. Volt már, aki majdnem öngyilkos lett állapota miatt, és egyre többen fordulnak plasztikai sebészhez mellkisebbitésért Angliában.

Nem lehet vele se sportolni, se aludni a melltartótól, rossz futni. Visszatérő probléma minden nagy mellű nő életében a sportmelltartó-vásárlás, ami szinte megoldhatatlan kihívás, akár-

csak a hason alvás. Megoldás lehet a jó melltartón kívül feszes (lycra) sportfelsőt is venni az edzőruha alá. És a háton alvás megszokása is elengedhetetlen, míg fel nem találják a mellnél súlylyesztett, speciális ágynak.

A legtöbb nagy mellű nő az alvás és fájdalom után rögtön a ruházatkodást említi problémaként. Az elegáns, kifinomult ruhák sokkal jobban állnak kis mellű nőkön. Nemcsak azzal van gond, hogy minden ruha kihívó egy kerek mellen, hanem a legtöbb konfekciórúha mellben szűk, szétfeszülnek a gombok, vagy összenyomják a mellet. Ha a felsőruházatot sikerült is megoldani, akkor jön egy még nagyobb kihívás, a melltartóvásárlás. A legtöbb szép, színes, csinos melltartó legjobb esetben is csak 75C, a

nagy mellűeknek marad a fehér-fekete-teszt színű „mámas torpedóromboló”. A

nagyméretű melltartó ráadásul legtöbbször drágább, mint a normál.

A normál fejlettségnél nagyobb emlők azonban viselőinek komoly panaszokat

okozhatnak, mozgásszervi betegségeket, a nyakon púpszerű képződmény alakul ki idővel, a redőben gombás betegségek ülhetnek meg. A súlytól függ az emlő esztétikuma is, a nagy mell hamarabb megnyúlik. Ha ez nem lenne elég: a biztonsági öv is borzasztó kényelmetlen tud lenni.

Mindezek ellenére, a düsabb kebleket nőiesebbnek tartják, jobban sugározzák az anyaság eszméjét, az erotikus töltetet is ennek köszönhetik. A világtrend is az, hogy az implantátumok térfogata és súlya évről évre növekszik. Sokan kérnek mellkisebbitő beavatkozást is, de ez ritkább igény, mint az emlőnagyobbítás. A tankönyvekben a túl nagy emlő két alapfajtaját különböztetik meg, ez egyik, amikor az emlő zsír- és mirigyállománya egyaránt kórosan nagy, a másik, amikor csak a zsírtartalom növekszik. Utóbbi általában a kövérség vonzata, ebből van kevesebb. Ha a mell nem kóros méretű, akkor szubjektív, hogy mi számít túl nagygnak, alaphelyzetben ránézésre eldönthető, hogy a testalkathoz megfelelő-e az emlő mérete.

Menyasszonyok tornacipőben

Minden menyasszonyban felmerül a kérdés, hogyan lehetséges esküvői cipőben egyszerre csinosan és kényelmesen megjelenni életük legszebb napján. A túsarkú cipő, melynek egész napos viselése a sajtó talpához vezethet, immár a múlté. Melissa Regan de Voegel és Michelle Boor divattervezők végre megoldást találtak a problémára.

A Vouelle amerikai tervezőpárosa a Twins for Peace-szel együttműködve környezetbarát esküvői sportcipőket széles választékát dobta piacra. Alain Mancini – aki a híres pári-

zi stylist, René Mancini fia – közreműködésével angolszász neveket (Jenny, Molly, Allison stb.) álmodtak meg az Olaszországban készült esküvői lábbeliknek. Csak a legmerészebbek mernek az oltár elé állni sportcipőben, a kollekciónak darabjait leginkább a ceremónia előtt viselik a jövődéli arak. „A legtöbb menyasszony az esküvői előkészületek alatt, a reggeli és délelőtti órákban hordja ezeket a kényelmes és praktikus cipőket” – osztja meg tapasztalatait Melissa Regan de Voegel.

Programajánló

Mindennapi varázslatok

Helyszín: a csikkarcfalvi művelődési ház, december 9-én, pénteken, 13 órától.

A Csiki Játékszín *Mindennapi varázslatok* című mesejátéka. A Budaházi Attila által írt és rendezett mesejáték a család egybenmaradásának problematikáját járja körül.

Könyvbemutató Albert Ildikó: Az utazás divatja

Helyszín: Székelyudvarhely, Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásköz-

pasztalatait, élményeit átengedi a pszichológus látószögének szűrőjén is.”

Platonov – nyilvános előadás-felvétel

Helyszín: a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház nagyterme, december 9-én 19 órától. Anton Pavlovics Csehov *Platonov* című drámája, s ezúttal sor kerül az előadás nyilvános felvételére is. A Magyar Színházak XXIII. Kisvárdai Fesztiválján díjazott és az idei Országos Színházi Fesztiválra is beválogatott előadás rendezője Harsányi Zsolt. A Platonov a magányosság különös tragikomédiája, ahol a címszereplő egyfajta abszurd anti-Don Juanként je-

lenik meg. Menekül az őt üldöző nők elől, de ezekben a szerelmi viszonyokban éli át létezésének leglényegesebb vonását: a magányt.

JelesNapTár – Karácsony hava

Helyszín: Kolozsvár, EMKE Györkös Mátyai Albert Emlékház, Republicii/Majális u. 5/1., december 9., 16 óra. A résztvevők a karácsonyi ünnepkörhöz fűződő szokásokkal, hagyományokkal ismerkedhetnek meg.

Selfish Murphy-koncert

Helyszín: Csíkszereda, Back stage pub, december 10., szombat, 22 óra. A kelta zene megint egyre népsze-

rűbb, ezért szeretné a Selfish Murphy is megkedveltetni az itteni emberekkel. Előadásunkkal megidézzük az ír kocsmák hangulatát.

3. Kommunikációs Napok

Helyszín: Kolozsvár, Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Kar épülete, Zápolya/ G-ral Traian Mosoiu út 71. szám. Időpont: december 9., péntek – december 10., szombat, 10 óra 30 perc.

Immár harmadik alkalommal rendezik meg a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kommunikációs, Közkapcsolatok és Reklám Tanszék végzős diákjai a Kommunikációs Napokat.

Az esemény a „Fejezd ki magad” mottó köré épül, ennek kapcsán érdekes előadásokkal, workshopokkal, szituációs játékokkal és nem utolsósorban rendhagyó fogadással várják a szervezők az érdeklődőket. A kétnapos rendezvényen zömében magyarországi szakemberek előadásait hallgathatják meg. Előad például Vass László, a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola Közszolgálati szak vezetője, Román Balázs, a *Kreatív Online* főszerkesztője, Novák Péter műsorvezető, Kővecses Zoltán, az ELTE egyetemi tanára. Ugyanakkor előadást tart a kolozsvári tanszék vezetője, Kádár Magor is. A 3. Kommunikációs Napokat gitárest és buli zárja.

Stresszes anya, gyorsabb öregeedés?

Egy friss tanulmány szerint azokon a fiatalokon, akiknek az anyja terhessége során valamilyen lelki megrázkódást szenvedett, hamarabb mutatkoznak az öregeedés jelei. A tudósok kiderítették, hogy a várandósság idején megélt trauma azoknak a kromoszómaterületeknek a fejlődésére gyakorol hatást, amelyek a sejttöregezés folyamatáért felelősek.

„Azt már korábban is tudtuk, hogy a prenatális stressz hosszú távon hatással van a szervezet metabolikus, immunrendszerbeli, endokrin és kognitív funkcióira” – számolt be róla a tanulmány szerzője, Dr. Pathik D. Wadhwa, a Kalifornia Egyetem professzora – „de most először derült fény arra, hogy mindenek az öregeedés folyamatára is befolyása van.”

Az oxitocin negatív oldala

Hormonként az oxitocin pozitív hatásai meglehetősen ismertek, ez az a hormon, amely segít kialakítani az anya és a kisbabája közötti kötődést, sőt üzletemberek az interneten keresztül rendelhetnek oxitocin spray-t, aminek hatására az üzletfelei jobban bíznak bennük. De a legújabb kutatások szerint az oxitocinnak vannak negatív hatásai is.

A *Current Directions in Psychological Science* című pszichológiai szakfolyóiratban megjelent cikkben a tanulmány szerzői átfogó vizsgálatot közöltek az oxitocin hormon működéséről.

Klinikai vizsgálatok már bebizonyították, hogy az oxitocin segíthet az autizmussal élő embereken, akik-

nek problémájuk van a társas viselkedéssel. Korábbi tanulmányok szerint az oxitocin hatására megnő az emberekben az önzetlenség, a nagyvonalúság, és más olyan jellemvonás mértéke, melyek pozitív hatással vannak a társadalmi életre. Újabb tanulmányok viszont megállapították, hogy az oxitocin nem csak pozitív szociális érzéseket kelt, hanem negatív érzelmek kiváltására is alkalmas. A kutatók tehát elfogadták azt a megállapítást, hogy az oxitocin felelős mind a pozitív, mind pedig a negatív szociális érzelmekért.

Andrew Kemp, a Sydney-i Egyetem kutatója, és kollégája, Adam Guastella szerint a helyzet nem ennyire

egyszerű, ők úgy gondolják, hogy az oxitocin a megközelítéshez kapcsolódó érzel-

meket vált ki. Ezek olyan érzelmek, melyek valami iránti vágyódásra, vagy irigylés-

re vonatkoznak. A kárörvendés érzése is például megközelítés kérdése: akik kárörömet éreznek, azok valójában pozitív érzést élnek meg annak kapcsán, hogy valaki másnak balszerencséje történt.

Amennyiben igaz Kemp és Guastella elmélete, az akár azt is jelentheti, hogy az oxitocin képes lehet a harag, düh vagy más negatív érzelmek kiváltására is. Mindez azért különösen veszélyes, mert ha például egy agresszióra hajlamos páciens oxitocin hormon adagolásával próbálnak kezelni, a dolog könnyen fordítva sült el, és még több agressziót válthat ki a kezeltből, hívta fel a figyelmet az oxitocin veszélyeire Kemp.

Az orvos válaszol

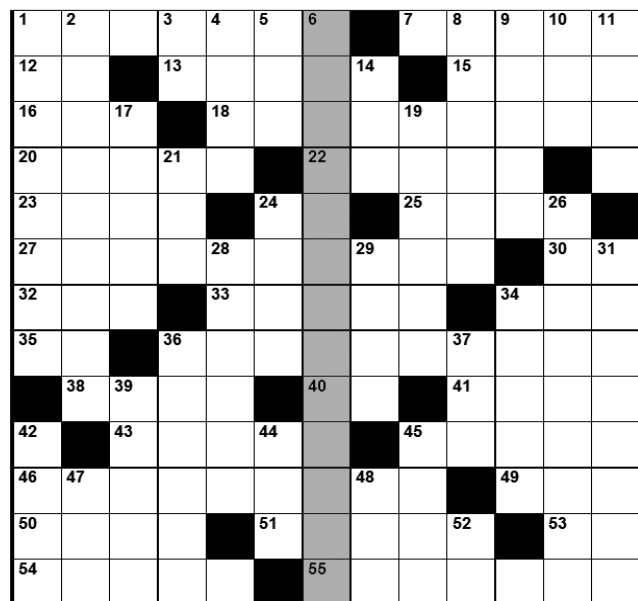
Sokat hallottam az emlőszűrés fontosságáról, de valahogy még nem tudtam rávenni magam erre a vizsgálatra. Azt hallottam, hogy kellemetlen, sőt fájdalmas módszer. Kérem, mondja meg, mi az igazság.

Egy év alatt több mint hateresen betegednek meg nálunk is emlőrákban. Hazárdjátékot űz, aki elmulasztja a vizsgálatot. Sokan kellemetlen voltára hivatkoznak. Az új, digitális mammoográf használata során ettől már nem kell tartani. Az új berendezés a kebel méretéhez automatikusan választja ki a szorítóerőt, és kevésbé zavaró érzés. A vizsgálat során négy felvételt készít a szakorvos, majd tapintásos vizsgálatot is végez. A digitális feldolgozásnak köszönhetően a képek rögtön megjelennek a számítógép monitorán, így az esetleges elváltozások gyorsabban kiszűrhetők. Világszerte növekszik a mellrák gyakorisága, a kilencvenes évek eleje óta egyre több a daganatos betegség. A mellrákot sokszor szociális ráknak nevezik, gyakoribb az emancipált, magas életszínvonalon, nagy stresszben élő, túlsúlyos nők körében. A hormonkezelés segítheti a daganatnövekedést, de nem bizonyítottan hajlamosító tényező. Gyakrabban betegednek meg azok is, akik 40 év fölött szülnék először. Nincsenek védve a fiatalok sem. A kór kialakulásának kockázata észszerű táplálkozással csökkenthető. Bizonyított, hogy a zsírban gazdag étrend növeli a mellrák kialakulásának esélyeit, ezért a szervezetbe kerülő zsírsavak jó ha 20% alatt van. Sok rostot, friss gyümölcsöt, zöldséget, magos kenyeret, zab és kukoricapelyhet kell fogyasztani. Növelni kell az A-, és C-vitamin-bevitelt, a beta-karotin-bevitelt. Fontos az antioxidánsok fogyasztása is.

Dr. Győri György

Kísérletező professzor

Egy nő albrételet keres. Meg is találja az igazit, olcsó is, kényelmes is, csak egy nagy folt van a plafonon. Megkérdi a nőt, aki ki akarja neki adni a szobát.

– Mi az a folt a mennyezetben?
– Hát, tudja, itt Ön előtt egy kémia professzor lakott, aki mindenféle vegyszerrel kísérletezett.
– Ja, akkor az egy vegyszer!
– Dehogy! ... *(poén a rejtvényben)*

Vízszintes: 1. Színpad része. 7. Édesvízi hal. 12. Sumér város az Eufrátesz partján. 13. Étkezde. 15. Katód párja. 16. ... dog; melegszendvics. 18. Gazdagító. 20. Illetéket fizető. 22. Csinom ...; magyar népdal. 23. Észak-atlanti Szerződés Szervezete. 24. Kis patak. 25. Félelem jelzője lehet. 27. Villamos. 30. Közreműködő (röv.). 32. Római 3000. 33. Szalaggal díszít. 34. Aurél becézve. 35. Diszműáru része! 36. Irányítás, útbaigazítás. 38. Étele. 40. Pünkösdi napok! 41. Semmikor se. 43. Gabonanövény. 45. Idegen szín. 46. Kedvtelés valamire. 49. Döntő érv. 50. Ütlegelő. 51. Magyar énekes, gitáros, zeneszerző. 53. Két bihari! 54. Amiképpen. 55. Rovat, hasáb.

Függőleges: 1. Mosható textil. 2. A literatura szakembere. 3. Kampányban van! 4. Építő játékmárka. 5. Délnyugat (röv.). 6. A vicc poénja. 8. Fejfedő van rajta. 9. Berlini focicsapat. 10. Tyúkhang. 11. Tartozik. 14. Menyasszony. 17. Indián kabala. 19. Bekezdés része. 21. A panasz szava. 24. ... a csíziót; ravasz. 26. Szemcsés lesz. 28. Szélesre nyíló. 29. Szóban közöl. 31. Papi viselet. 34. Alatta levő helyről. 36. Ókori nép. 37. Talajt művelő. 39. Eltökéltlen szándékozó. 42. Kenyerem ...; Hobo-album. 44. Szívóssa tesz. 45. Báj, szépség (írod.). 47. Lóbetegség. 48. Cserére termelt, mások szükségletének kielégítésére alkalmas dolog. 52. Néma Nóra!

			9			6	5	
			5	2	8		4	
	8				9	2		
		8	5	1				
6		7	4	3		5	9	
		3			1			
1			7			4	8	
7	3			4	5	6		
	5				6		7	2

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

2	6	9	8	7	5	3	1	4
3	5	8	9	1	4	7	2	6
1	7	4	6	2	3	5	9	8
7	2	6	3	4	1	9	8	5
8	3	1	5	9	6	2	4	7
4	9	5	2	8	7	1	6	3
9	1	3	4	5	8	6	7	2
5	4	2	7	6	9	8	3	1
6	8	7	1	3	2	4	5	9

Letts népmesék

A varázsszó

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy fiatalember, aki egyszer elindult, hogy bejárja a világot. Egy este éppen egy erdőben járt, amikor rábukant egy kunyhóra. A kunyhó üres volt, csak egy nagy láda volt benne. Azt remélte, hogy talál benne valamit, ezért kinyitotta, de nem volt benne más, csak egy másik láda, és abban egy másik, és így tovább, végül egy egészen kicsi doboz talált, abban pedig egy kis papírszelet volt. Az írás kiszáradt, és úgy tűnt, mintha ezt kérdezné:

„Mit kívánsz, uram?”

Az utas azt mondta, hogy ételkkel teli asztalt szeretne. Mindjárt teljesült is a kívánsága: a kunyhóban megpillantott egy ételkkel telerakott asztalt. Evés után az utas arra gondolt álmosan, hogy ha a láthatatlan szolgál adott egy asztalt ételkkel, most hozhatna egy ágyat. Most ezt olvasta: „Szolga!”

A szolgál mindjárt megjelent és megkérdezte: „Mit kívánsz, uram?”

Puha ágyat kért. A kívánsága azonnal teljesült. Másnap reggel ismét szólt az utas: „Szolga!”

„Mit kívánsz?” hallatszott a hang.

Az utazó mindjárt azt felelte, hogy egy várat akar a király vára mellett, de az legyen előkelőbb és szebb a király váránál. Így is történt. A király vára mellett megjelent

egy másik, annál előkelőbb és szebb vár. A királynak nem tetszett, hogy a vára mellett egy idegen, még pompásabb vár áll. A király hadat üzent az ifjú királynak. Az öreg királynak hatalmas hadserege gyűlt egybe, de a fiatalnak még hatalmasabb. Amikor ezt meglátta, az öreg úgy döntött, hogy nincs értelme a harcnak, békés úton kell rendezni az ügyet. Feloszlatták a hadseregeket és békét kötöttek.

A királynak volt egy szép lánya, akit azonban senki sem mert feleségül kérni. Egy nap az utazó megparancsolta a szolgájának, hogy hozza el az ágyával a királyi várból a királylányt, de úgy, hogy fel ne ébredjen.

Másnap reggel a király megparancsolta a szolgálaknak, hogy hozzák vissza a lányt. Ekkor az utazó elment megkérni a kezét. A király nagyon gógós volt, és ezért odaadta a lányt. Előkelő lakodalmat tartottak. Az esküvő után az ifjú király boldogan élt a feleségével, de egy napon megjelent a szolgál a királynál: „Tisztelt uram, egész idő alatt csak téged szolgáltalak. Minden kívánságodat teljesítettem, de most én szeretnék kérni tőled egy apróságot.”

A király megkérdezte, hogy mit kíván. A szolgál azt felelte, hogy szeretné visszakapni azt a kis papírt, ami a dobozban volt. „Ja, igen, vedd csak vissza!”

Éjjel az utazó felébredt és szörnyen fázott. Elcsodálkozott, hogy hogyan lehet a várban ilyen hideg. A királyné is felébredt, és ő is csodálkozott, hogy ilyen hideg van a várban. Amikor kivilágosodott, meglátták, hogy nem a várban vannak, hanem a régi kis kunyhóban. Ekkor az utazó így szólt a feleségéhez: „Menj vissza a szüleidhez, mert te hozzá vagy szokva az előkelő élethez, de én itt maradok és tovább megyek majd.”

És ezután mindketten a korábban megszokott módon folytatták az életüket.

Varázspálca

Hol volt, hol nem volt egy földesúr, akinél élt egy fiú. A fiúnak a fehér kecskét kellett legeltetnie, de nem volt hozzá kedve. Az úr megparancsolta a fiúnak, hogy vigye el a kecskét legelni. A fiú elment a kecskével, megállt mellette és sírva fakadt. Jött arra egy öregember, megkérdezte:

„Fiam, miért sírsz?”

„Az úr megbüntet, ha nem legeltetem a kecskét.”

„Ne sírj, fiam, tessék, itt ez a pálca, szúrd bele a földbe, a kecske ott marad mellette, el nem megy sehová.”

A fiú beszúrta a pálcát a földbe és maga hazament. A kecske ott marad a bot mellett, sehová el nem ment. A gazda ismét elküldte a fiút a kecskével. A fiú megharagudott, kiment a rétre, kivette a földből a botot és visszaindult. A kecske azonban nem maradt ott, ment a bot után és bement az udvarba.

Szombat este volt. A földben befűtöttek, a férfiak le is vetköztek, de még a lányok fürdtek. A fiú beszúrta a botot a földbe a fürdő mellett, maga meg bement, hogy megfürödjön, és ekkor megijedtek a lányok. Sikongva kiszaladtak mindannyian, de az egyik belebotlott a kecskébe, és ott is maradt, nem tudott tovább menni. Ekkor odaszaladt segíteni egy másik lány, de az is ott maradt, nem tudott tovább menni. A fiú, miután megfürdött, fogta a botját és elindult hazafelé, de a botot követte a kecske, a

kecskét meg a lányok. Amikor hazaért, e szavakkal fogadta a gazda: Hová vezetted ezeket a lányokat?

„Nem én vezetem őket, a kecske vezeti, én csak a botot viszem,” felelte a fiú.

A gazda odaszaladt, hogy segítsen a lányoknak, de ő is odaragadt. Éppen mentek el egy úr palotája előtt. Amikor az úr meglátta, kiszaladt, megkérdezte a fiút: „Hová viszed a gazdát?”

„Én sehová sem viszem, a lányok viszik őt, a lányokat a kecske, én csak a botot viszem.”

Az úr odament, hogy segítsen a gazdának, de ő is odaragadt. Ekkor a fiú az egész kíséretével ment át a városban. Abban a városban élt

egy király, akinek volt egy lánya, akit senki sem tudott megnevetetni. A király éppen a napokban hirdette ki.

„Aki megneveteti a lányomat, annak adom feleségül, és megteszem királlyá.”

No, jöttek is ilyenek meg olyanok, hogy megnevettesék a királylányt, de akármit is tettek, a lánynak az ajka még csak meg sem rezgett. A fiú útja éppen ennek a királylányt az ablaka alatt vezetett. A királylány, amint ott hímzett az ablakban, egyszer felemelte a tekintetét, és csodát látott – egy fiút egy bottal, a bot mellett egy kecskét, a kecske mellett lányokat, a lányok mellett egy gazdát, a gazda mellett egy urat. Ezt látva hangosan felnevetett és hívta a királyt:

„Apa, apa, nézd csak, milyen nevetséges!” És a nevetésének nem volt vége.

A király azonnal behívta a fiút:

„Te leszel a vőm! Megtartjuk a lakodalmat, majd elűsz én helyetted a trónon.”

Ekkor a fiú ráütött a bottal a kecskére, az elment a bottól, ráütött a bottal a lányokra, azok elmentek a kecskétől, és így tovább, míg az úr is el nem ment a gazdától. Mindenki hazament ezután, de a legény bement a királyi várból, megtartották a lakodalmat, és ezután jól gondját viselte a kecskének.

Letts népmesék
(Fordította: Dabi István)

Tizenkét hónap a természetben

A novemberi enyhe időjárás kedvezett a kistestű madaraknak, a rovarévo madarak könnyebben hozzáfértek a természetes táplálékhoz, ezért a cinegék szívesebben kutattak a fák, a bokrok ágai között rovar után, mint ha a kifüggesztett szalonnából csipegettek volna.

Kedves madárbarátok aggódva hívtak telefonon és közölték, hogy valami lett a cinegékkel, eltűntek az ete-

tokról. A téli madáretetés egyik szabálya éppen ilyen esetekre vonatkozik, mégpedig télen, azokon a napokon, amikor kint enyhe az idő, kevesebb eledelt kell szórni az etetőre, és mikor hideg, zord az idő, akkor többet kell szórni, azért, mert enyhe időben a madarak hozzájutnak a természetes táplálékukhoz, azonban amikor napokig havazik, vagy ónos eső esik, eltakarja

a táplálékot, így pótolni kell azt.

A decemberi napsütéses napokon a magevő madarak is elkerülik az etetőket, inkább a kóborlásra, keresgélésre szánják idejüket. Egyedül a csuszka nem hagy fel, ő kitartóan hordja a magokat az etetőről. A csuszka az állandó madaraink közé tartozik, neve elárulja, hogy csúszik, kúszik, mászkál, főként a fák törzsén a hazai

madárvilágban egyedülállóan: fejfelé képes a fátörzsön kúszni. De nemcsak ezzel a tehetségével emelkedik ki, hanem kőművesmunkája is lenyűgöző. Odulakó madár lévén, konkurenciaharcot folytat más odulakó madarakkal. A nagyobb testű seregély a potenciális fészekhaborító, ennek megakadályozására egy praktikus megoldásra jutott a csuszka, sárral szűkíti le az odú bejáró nyílását, annyira, hogy ő beférjen, de a seregély már ne. A csuszka még azzal is kitűnik a többi kistestű madár közül, hogy télen is védelmezi költőterületét. Parázs vitának lehetünk szemtanúi, ha véletlen közös határra kerül egy téli madáretető.

Kedves gyerekek, figyeljétek meg a csuszka és a szén-cinege táplálkozási szokását a madáretetőnél és egészítsétek ki a pontokkal jelölt hiányzó helyeket. Míg a cinege felcsíp egy napraforgómagot és egy közeli fára száll vele, ahol ..... , addig a csuszka több magot is felvesz, és egy távolabbi helyre viszi, ahol ..... , később az ínséges napokon előkotorja és elfogyasztja.

Kelemen László

Varázspálca

Te is lehetsz varázsló, csak egy pálca kell hozzá, amit elkészíthetsz. Megmutatjuk hogyan.

Szükséges eszközök: kb. 30 cm hosszú pálca, vékony filccanyag (de más textilt is lehet használni), tömőanyag (pl. vatta, vatelin), hímzőfonal, szigetelőszalag, kis, ragasztható mű ékkövek, ragasztó.

Elkészítés: Tekerd be a pálcát szigetelőszalaggal. A textiltől szabd ki a csillagformát (vagy amilyen formát

szeretnél) duplán. A pálca kb. a felső harmadánál többszörösen tekerd el a szigetelőszalagot úgy, hogy majd a csillag alját rögzíteni tudd oda. Diszítsd fel a csillagokat, majd varrd össze a csillagokat úgy, hogy a díszítés kívül legyen. Végül pedig tömő ki vatelinnel vagy vattával. Húzd rá a pálcára és a vastagon szigetelőszalagzott részen átdugva a tűt, fejezd be a csillag összevarrását. Többször átöltve a szalagon rögzítsd a csillagot és a pálcát egymáshoz.

Csuszka

Hétfégi mellékletünk Életmód és Csodavár oldalait
Orosz Anna szerkesztette